

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Rakennustekniikka / Korjausrakentaminen ja rakennusrestaurointi

Aleksandra Koba

MUNSAAREN, SIKOSAAREN JA KOIVUNIEMEN ALUEEN RAKENNUSHIS-
TORIASELVITYS

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Rakennustekniikka

KOBA, ALEKSANDRA

Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alueen rakennushistoriaselvitys

Opinnäytetyö

46 sivua + 24 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Ilkka Paajanen

Toimeksiantaja

Kotkan kaupunki, Kaupunkisuunnittelu

Toukokuu 2011

Avainsanat

rakennushistoriaselvitys, inventointi, kaavoitus, kulttuuriympäristö

Opinnäytetyön kohteena on Kotkan kaupungin alueella sijaitsevat Munsaari, Sikosaari ja Koivuniemi. Työ tehtiin rakennus- ja kulttuurihistoriaselvityksenä Kotkan kaupungin kaupunkisuunnittelun asemakaavoitustyön perusselvitykseksi. Työtä varten tehtiin laaja kirjallisuus- ja arkistoseelvitys. Alueesta on tehty vuonna 1982 rakennushistoriaselvitys, joka toimi yhtenä tämän työn lähtökohtana. Työtä varten tehtiin kenttätutkimus ja asukaskysely.

Munsaaren rakentamishistoria alkoi 1900-luvun alkupuolella. Silloin alue kuului Kymen kuntaan. Muutamassa vuosikymmenessä tapahtui tonttijako. Nykyiset tontit ovat suunnilleen samannäköiset, jotkut vain yhdistyneet. Munsaaressa toimi aikanaan liut tehdas ja sen jälkeen sahalaitos. Vuoteen 1958 munsaarelaiset liikkui veneillä ja talvisin jään yli. Sitten rakennettiin silta. Saarelle tulivat autot ja tieongelmat. Nykyään melkein kaikkiin tontteihin on ajokelpoiset tieyhteydet.

Munsaaren ja Sikosaaren alue on ainutlaatuinen rakennusympäristö. Tämä alue erottuu selvästi muista Kotkaan kuuluvista pientaloalueista. Alueella on vanhoja mökkejä ja laajennettuja asuin- ja talousrakennuksia, melko uusia ja kunnostettuja. Saarella on muutamia kohtia, joita tulee selkeyttää, esimerkiksi puustoa harventamalla tai tieverkostoa jäsentämällä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Construction engineering

KOBA, ALEKSANDRA

The History of Munsaari, Sikosaari and Koivuniemi Settlement Building

Bachelor's Thesis

46 pages + 24 pages of appendices

Supervisor

Ilkka Paajanen, Senior Lecturer

Commissioned by

The City of Kotka, City Planning

May 2011

Keywords

history of settlement building, building inventory, city planning, cultural environment

The object of this thesis was Munsaari, Sikosaari and Koivuniemi, which are situated in the city of Kotka. This work was made for the use of city planning and museum. The basic historical study in the area had been carried out in 1982 and it was a starting-point of the work. The present thesis was made by exploration, a study of the literature and archives and also by interviewing the inhabitants.

The history of Munsaari building started at the beginning of 20th century. At that time this area belonged to municipality of Kymi. Over several decades the division of land into plots was made. Present plots still have the same borders, although some of them have been united. Once on Munsaari functioned a chalk plant and after that a sawmill. Until 1958 residents of Munsaari island traveled only by boats, and in the winter they moved on the ice. Then the bridge was built; cars appeared and road problems began. Today almost every plot is accessible by car.

The Munsaari and Sikosaari area has an unique building environment. This area strikingly differs from other areas with detached houses in the city of Kotka. The area has old cottages, residential buildings with outbuildings, and also newish and reconstructed buildings and constructions. On the island there are several places, which need to be groomed.

AIHEESEEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Kaavoitus

Alueiden ja maankäytön tarkoituksenmukaista suunnittelua alueen osoittamiseksi erilaisia tarkoituksia varten. Kaavoituksella luodaan edellytykset yhteiskunnan eri toimintojen sijoittamiselle ja niiden välisille yhteyksille. Kaavan avulla osoitetaan alueet asumista, palveluja, elinkeinotoimintaa, liikennettä ja virkistystoimintoja varten. (LAKI24 2011.)

Asemakaava

Alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laadittu suunnitelma (MRL 50 §). Asemakaavassa määritellään yksityiskohtaisesti, miten aluetta tullaan käyttämään. Kaava osoittaa rakennusten, puistojen ja katujen sijainnin, koon ja käyttötarkoituksen, joita rakentamisessa on noudatettava. Asemakaava voi koskea kokonaista asuntoaluetta tai joskus jopa vain yhtä tonttia. (LAKI24 2011.)

Kaavasuojaus

Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kaavoissa rakennetun kulttuuriympäristön ominaisuutensa ja erityispiirteiden säilymistä turvaamiseksi annettavat suojelumääräykset ja -merkinnät, SR, sr tai /s-merkintä. Maankäyttö ja rakennuslain mukaan rakennetun kulttuuriympäristön säilymistä turvaamiseksi voidaan antaa maakuntakaavassa (30 §), yleiskaavassa (41 §) ja asemakaavassa (57 §) suojelumääräyksiä. (Rakennusperintöportaali 2011.)

Rakennushistoriaselvitys

Rakennushistoriaselvitys on rakennusryhmän, rakennuksen tai sen osan historian, käytön muutosten ja fyysisten ominaisuuksien selvittäminen arkistomateriaalin ja kenttätöiden avulla (Rakennusperintöportaali 2011).

Inventointi

Inventointi on järjestelmällistä tiedon hankintaa ja tallentamista maisemasta, rakennetusta ympäristöstä, muinaisjäännöksistä tai perinnebiotoopeista. Siinä kerätään, järjestetään ja tuotetaan tietoja esim. kulttuuriympäristön nykytilasta ja siihen johtaneista syistä. Inventointi jakautuu tiedon kokoamiseen esim. kirjallisuudesta, rekistereistä ja muusta arkistoaineistosta, sen täydentämiseen maastotarkastusten pohjalta ja tulosten raportointiin. (Rakennusperintöportaali 2011.)

Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristö on yleiskäsite. Sillä tarkoitetaan ympäristöä, jonka ominaispiirteet ilmentävät kulttuurin vaihteita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristöön liittyy myös ihmisen suhde ympäristöönsä ennen ja nyt; sille annetut merkitykset, tulkinnat ja sen erilaiset nimeämiset. Tarkemmin kulttuuriympäristöä voidaan kuvata käsitteillä kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Kulttuuriympäristöön kuuluvat myös muinaisjäännökset ja perinnebiotoopit. (Rakennusperintöportaali 2011.)

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

AIHEESEEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

1	JOHDANTO	8
2	RAKENNUSHISTORIASELVITYS TYÖN AIHEENA	9
2.1	Miksi tehdään?	9
2.2	Mitä tehdään?	10
2.3	Miten tehdään?	11
3	MUNSAAREN, SIKOSAAREN JA KOIVUNIEMEN ALUEEN RAKENNUSHISTORIASELVITYS	12
3.1	Yleistä	12
3.2	Alueen kehityksestä ja rakentumishistoriasta	13
3.2.1	Munsaaren omistusoloista vuosina 1867 - 1914	14
3.2.2	Munsaaren kaupoista	15
3.2.3	Liikenteestä	19
3.2.4	Asukkaiden yhteistoiminnasta	20
3.2.5	Munsaarelaisten elämästä	21
3.2.6	Munsaaren kouluoloista	22
3.2.7	Alueliitoksista	23
3.2.8	Saha-alueesta	24
3.3	Munsaaren rakennushistoria	26
3.3.1	Asuinrakennuksia	26
3.3.2	Talousrakennuksia	31
4	INVENTOINTI VUODELTA 1982	32
5	INVENTOINTI VUONNA 2011	36
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	43

LIITTEET

Liite 1. Inventointilomake 1982

Liite 2. Kyselylomake 2011

Liite 3. Kartta 1834

Liite 4. Senaatin kartasto 1875

Liite 5. Taloudellinen kartta 1920

Liite 6. Munsaaren maanomistus 1867 - 1914

Liite 7. Sahaniemen sijainti

Liite 8. Analyysikartta 1/ tieongelma 1982

Liite 9. Asemakaavaluonnos, 1981 1:2000

Liite 10. Munsaaren – Sikosaaren osayleiskaavaluonnos, 1994 / Veijo Kuusisto

Liite 11. Rakennusten julkisivumateriaalit

Liite 12. Rakennuskannan muutokset [1982 - 2011]

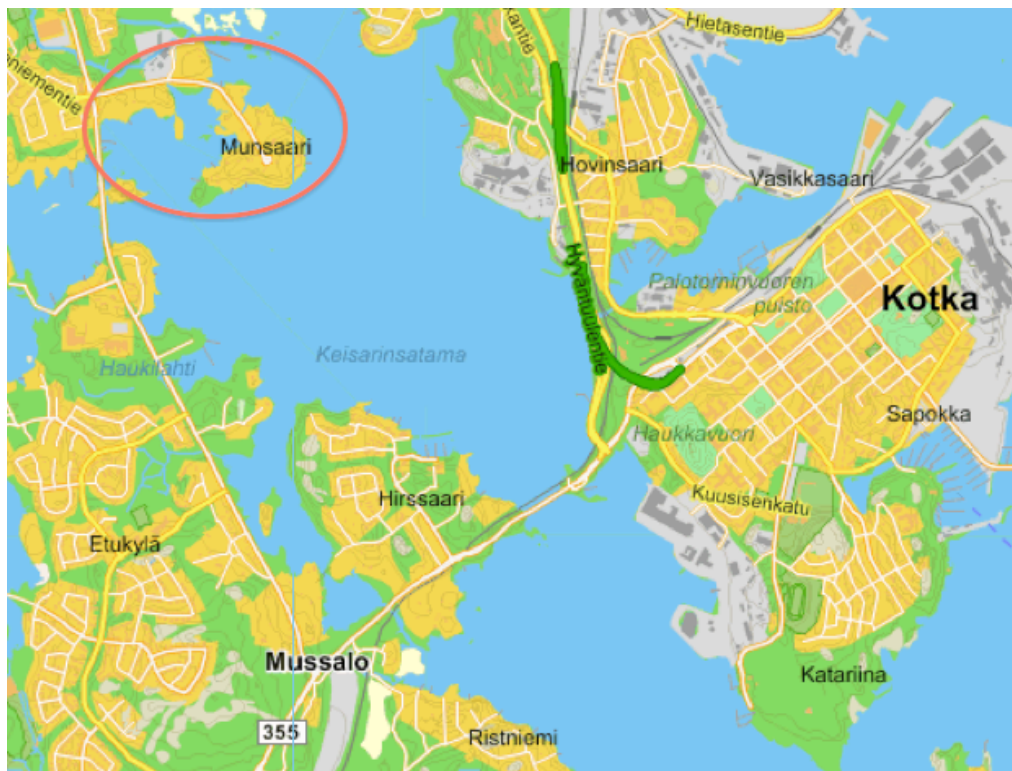
Liite 13. Tieverkosto 2011

Liite 14. Analyysikartta 4 / tila-analyysi 1982

1 JOHDANTO

Korjausrakentamisen ja erityisesti rakennusrestauroinnin tarkoituksena on säilyttää ja ylläpitää arkkitehtonista kulttuurihistoriallista rakennusperintöä. Rakennushistoriaselvitys on monikäyttöinen ja monipuolinen työkalu, jota käytetään korjaus- ja restaurointialalla erilaisiin tarpeisiin. Selvityksen tulee tuottaa todenmukainen selkeä kuva tutkittavasta kohteesta. Selvitysraporttiin koottujen tietojen perusteella pystytään esimerkiksi arvioimaan suojelutarpeita, arvokkaita ominaispiirteitä ja oikeita korjausmenetelmiä.

Tämän työn aiheena on Kotkan kaupungissa sijaitsevan Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alueen asemakaavaa palveleva rakennushistoriaselvitys (Kuva 1). Selvitystyö keskittyy saaren kehityshistorian selvittämiseen, alueen ja rakennusten inventointiin sekä tulosten dokumentointiin.

Kuva 1. Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alueen sijainti (Enirokartat 2011)

Toimeksiantajana tässä selvitystyössä on Kotkan kaupungin kaupunkisuunnittelu. Ohjaajina tilaajan puolelta toimivat kaupunkisuunnittelun ja Kymenlaakson maakunta-

museon edustajat. Tuloksena on tarkoitus saada aikaan pohjamateriaali rakennustapaohjetta ja asemakaavatyötä varten sekä maakuntamuseon käyttöön.

Minun oppimiseni kannalta on tärkeää osallistua rakennushistoriaselvitystyön prosessiin nimenomaan selvityksen tekijänä. Opinnäytetyöni haasteina pidän mahdollisuuksia olla mukana ohjausryhmän keskustelussa, josta syntyy varsinainen kaavatyön pohjamateriaali, ja verrata ohjausryhmän suojelukohteita omaan näkemykseen pohjautuviin kohteisiin.

2 RAKENNUSHISTORIASELVITYS TYÖN AIHEENA

Rakennushistoriaselvitys on laajuudeltaan, sisällöltään sekä aikataulultaan erilainen jokaista tutkittavaa kohdetta varten. Kaikki kolme tekijää riippuu selvityksen tarkoituksesta, toisin sanoen mihin se tarvitaan. Iso rooli on myös kohteen koolla, joka voi vaihdella pienistä yksittäisistä rakennuksista suuriin ympäristökokonaisuuksiin (Sahlberg 2010, 20).

Rakennushistoriaselvitystä tehtäessä tutkitaan rakennuksen tai rakennetun ympäristön historia, muutosvaiheita ja nykytilaa arkistolähteiden ja kenttätöiden avulla. Kenttätutkimus on rakennusinventointia vastaava työ, mutta selvitys sisältää dokumentoinnin lisäksi tietojen analysointia, ryhmittelyä ja havainnollistamisen. (Sahlberg 2010, 12-13.)

Pääasiassa Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alueen rakennushistoriaselvitys tarvitaan asemakaavan tarpeisiin. Asemakaavoituksessa pienellä kaava-alueella on olennaista osoittaa, miten alue on rakentunut sekä mitkä ovat aluekokonaisuuksien, kortteleiden, kaupunkitilojen, rakennusryhmien, rakennusten ja rakenteiden piirteet ja säilyneisyys (Härö & Forsius 2007.)

Seuraavaksi käsitteellään kolme tärkeätä kysymystä. Yleensä vastaukset näihin kysymyksiin auttavat hahmottamaan työn tarkoituksen, sisällön ja menetelmät.

2.1 Miksi tehdään?

Selvitystyön keskeisenä tavoitteena on tuoda esille kohteen säilytettäviä ominaisuuksia sekä hankkia taustatietoja suunnitteluun ja päätöksentekoon. Kootut tiedot käyte-

tään suojelutarpeen ja -tavoitteiden määrittelemiseksi korjaushankkeissa tai kaavoituksessa, restauroinnin tai korjaustöiden suunnittelua varten, käyttötarkoituksen tai muutostöiden suunnittelutarpeisiin sekä tutkimustarkoituksiin. (Sahlberg 2010, 19.)

Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alueen rakennushistoriaselvitys tarvitaan asemakaavasuunnittelutyötä ja rakennustapaohjetta varten sekä Kymenlaakson maakuntamuseon käyttöön. Kaava mahdollistaa muun muassa kiinteistöjen liittymisen kaupungin kunnallistekniikan verkostoon sekä alueen suojelukohteiden määrittämisen.

Museon toiminta kohdistuu rakennushistoriallisten arvojen säilyttämiseen ja rakennusuojelun edistämiseen. Näitä tehtäviä toteutetaan inventointihankkeiden avulla. Inventointeja tallennetaan historian tutkimuksen ja käytännön tasolla maankäytön ja muun suunnittelun tarpeisiin, erityisesti rakennetun kulttuuriympäristön arvottamiseksi, vaalimiseksi ja suojelemiseksi. (Lievonen 2011.)

2.2 Mitä tehdään?

Kohteesta luotettavan kuvan luominen on tärkein kaikista selvitystyön tavoitteista. Tämän kuvan muodostavien tietojen perusteellisuus ja määrä riippuvat suoraan selvityksen tarkoituksesta. Tietoja rakennuksen historiasta ja muutosvaiheista, rakennuksen nykytilasta, rakennuksen arkkitehtuurista ja rakennustekniikasta, rakennuksen käyttöhistoriasta ja rakennuksen kunnosta auttavat hahmottamaan kohteen kokonaisuutta sen rakennushistorian kannalta. (Sahlberg 2010, 19-20.)

Opinnäytetyöni tavoitteena on laatia alueen ja sen rakennetun ympäristön luotettava kuva. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi tulee selvittää seuraavat asiat:

- alueen rakentumisen historia, merkitys ja asema maisemassa, rakennusten piha- ja viheraluiden luonne, asemakaavallinen nykytilanne
- rakennusten ulkohahmo ja julkisivut (jäsentely, materiaali), muutokset ja niihin johtaneet syyt.

2.3 Miten tehdään?

Tutkimukset halutun tiedon saamiseksi valitaan selvityksen sisällön mukaan. Useimmiten nämä ovat rakennusinventointi, arkistotutkimus, väritutkimus, pintatutkimus ja vauriokartoitus tai kuntotutkimus. (Sahlberg 2010, 19.) Peruslähteitä ovat aiemmat inventoinnit ja selvitykset, rakennushistoriallinen, historiallinen ja paikallishistoriallinen kirjallisuus, perusrekisterit ja niistä erityisesti väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistorekisteri, historialliset kartat ja kaava-aineisto, piirustukset, aiemmat ja inventoinnissa otettavat valokuvat, haastattelut ja havainnointi (Härö & Forsius 2007, osa 3.1).

Perustana ja runkona selvitystyössäni on Tarja Laineen vuonna 1982 tekemä perusselvitys ja rakennusten inventoinnit Munsaaren ja Sikosaaren alueesta. Minulla on ollut käytettävissäni myös inventointien yhteydessä otettuja valokuvia, rakennusvalvonnan arkistossa olevat asiakirjat ja piirustukset sekä kaavasuunnittelun osastolta saatuja aiempia kaavaluonnoksia ja karttoja.

Kuten tekstissä on jo aiemmin mainittu, kenttätutkimus vastaa rakennusinventointia. Tässä työssä inventoidaan Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alueeseen kuuluvat rakennukset ulkopuolelta pihoineen ja puutarhoineen. Inventointitietojen dokumentointiin käytetään samoja lomakkeita (Liite 1) kuin vuonna 1982, jotta tiedot olisivat vertailukelpoisia.

Rakennusten muutosten havainnollistaminen toteutuu valokuvien avulla. Mahdollisuuksien mukaan pyrin ottamaan valokuvia samoista kohdista kuin vanhatkin, joten tapahtuneet muutokset ovat selvästi havaittavissa.

Lisätietolähteenä inventointitietojen saamiseksi käytän maakuntamuseon edustaja Timo Lievosen tekemää kyselylomaketta (Liite 2). Kysely on vapaaehtoinen, sen takia ei ole suuria odotuksia sen kohtaan. Kyselyyn on koottu kiinteistöä koskevat tiedot rakennuksista ja niille tehdyistä laajennuksista, korjauksista, pihasta ja kasvimaasta.

3 MUNSAAREN, SIKOSAAREN JA KOIVUNIEMEN ALUEEN RAKENNUSHISTORIASELVITYS

3.1 Yleistä

Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alue sijaitsee lähes keskellä Kotkaa. 1900-luvun alusta asukasluku oli ollut noin 400. Sen jälkeen asukkaiden määrä koko ajan väheni. Vuonna 1963 alueella asui 321 henkilöä, 1970-luvulla 276, 1980-luvulla 196. (Laine 1982a.) Tänä päivänä väestötietorekisterin mukaan alueella asuu 151 henkilöä iältään 1 - yli 85 vuotta (Masalin 2011).

Alueen nimestä selvästi näkyy, että se koostuu kolmesta osasta. Nämä osat ovat Munsaari, siitä luoteessa sijaitseva Sikosaari ja lännessä oleva Koivuniemi (Kuva 2). Munsaarella ja Sikosaarella on yhteinen rakentumishistoria ja samanikäinen rakennuskanta. Koivuniemen alue alkoi rakentua suunnilleen 1950-luvulla.

Kuva 2. Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alue (Enirokartat 2011)

Perimätiedon mukaan saaren alkuperäinen nimi oli Munasaari. Nimi tuli siitä, että saari oli lintujen pesimäpaikka. Samannimisenä saari ilmestyy vuosien 1834 ja 1875 kar-

toissa sekä 1920-luvun kartoissa. Toisena mainitussa kartassa Sikosaari on yhtäkkiä nimitetty Siikasaareksi. (Liitteet 3 - 5; Kymenlaakson maakuntamuseon arkisto.) Hyvinkin voi olla, että kartan piirtäjät tekivät kirjoitusvirheitä.

Toisaalta Munsaaren alkuperää ei ole selvitetty ainakaan kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen nimitoimistossa. Kuitenkin toimistossa ollaan sitä mieltä, että 'mun' ei tarkoita minun. Vuoden 1834 karttaan paikan nimeksi on merkitty Munasaari, mutta muoto on voinut olla kartantekijän virhe, sillä yleensä muna on säilynyt nimessä, jos se on siinä ollut. Mun-alku esiintyy muissakin paikannimissä, esimerkiksi Antreassa oli Munrötkö ja Pohjanlahden rannalla on Munsala. (Leikekansio, Etelä-Suomi lehti, numero 10.3.1985.)

Joskus aikoja sitten saaren nimi oli ollut Munholme. Sitten nimi käännettiin ruotsista suomeen sillä tavalla, että alkuosa nimestä jäi sellaisenaan, mutta sanan loppu muuttui. Munholmesta tuli Munsaari. Tällainen versio saaren nimen alkuperästä on olemassa. (Kasila 2011.)

3.2 Alueen kehityksestä ja rakentumishistoriasta

Sahateollisuuden kehittyessä Kymijoen suistossa 1870-luvulla Kotkassa alkoi intensiivinen väestönkasvu. Tämän vuoksi alkuvaiheessa seudulla oli asutuspula: huonoimmassa tapauksessa asuinhuoneessa asui keskimäärin kuusi ihmistä. (Laine 1982.)

Sahayhtiöt yrittivät parantaa tilannetta rakentamalla työväenasuntoja, mutta aika moni haaveili oman kodin rakentamisesta. Silloin tonttivuokrat eivät olleet maksaneet paljon mitään. Rakennusmateriaalit olivat saatavilla ilmaiseksi, rakennuspuut sahoilta ja tiilet vanhoista linnoitusraunioista. (Laine 1982a.)

Kaupungin laidoilla vuokramailla kasvoi mökkikyliä ja 1890-luvuilla Kotkan saari oli jo tiheään asuttu, paitsi Katariinan aluetta, silloin sitä ei vielä alettu rakentaa. Alettiin vuokrata tontteja Hirsaaaresta ja Mussalosta. Otettiin käyttöön Katariina, Halla, Pyötiinen, Tiutinen. Hovinsaarelle alettiin rakentaa vuonna 1904 ja Helilään vuonna 1912. (Laine 1982a.)

Munsaaren alueen asutuksen alkamisesta ei tiedetä tarkkaa ajankohtaa. 1900-luvun alussa saaren vuokramaalle lieene rakennettu ensimmäiset asuinrakennukset, silloin saari kului Kymin kuntaan. (Laine 1982a.)

Vuosina 1370 - 1680 saari on ollut Viipurin linnan alaisena alueena ja kuulunut niin kutsuttuun Kymenkartanon tiluskompleksiin, jota alettiin koota yhden 1300-luvun alussa Viipurin linnassa toimineen päällikön toimesta. Alun perin tilaa käytettiin lohen ja siian kalastukseen. Sen lisäksi myöhemmässä vaiheessa alettiin hyödyntää saaren maataloudellisia mahdollisuuksia. (Laine 1982a.)

1600 - 1700-luvuilla tilanne oli seuraava. Kymin kylät omistivat kalastuspaikkansa meressä. Kymenkartanolla oli oikeudet kalastaa Kymijoen länsipuolella. Siihen aikaan Munsaaressa oli kolme apajaa. Valamon luostarin Munkkisaaressa asuvat munkit ja talolliset käyttivät apajia vuorotellen. Viikossa kummatkin kalastivat kolmena päivänä. Kalan nousun takia kesäkuusta elokuuhun kalastaminen oli kielletty. (Laine 1982a.)

1800-luvun loppupuolelta alkaen Munsaaren suurempina kalasaalispaikkoina olivat Wirtapään ja Teusin apajat. Saaren eteläosassa sijaitseva Teusin apaja oli varsinainen lohiaapaja. Wirtapään apajan lisäksi oli niin sanottu Heinäapaja, josta saaliskalana saatiin haukea. (Laine 1982a.)

3.2.1 Munsaaren omistusoloista vuosina 1867 - 1914

Munsaaren alue kuului Ruonan tilaan vuoteen 1867. Samana vuonna alue jaettiin kolmeen osaan. Tällöin Munsaari tuli kolmen omistajan haltuun. Tila 1¹:n omistajaksi tuli Abraham Tuomaanpoika Ruona, tila 1²:n Heikki Tuomaanpoika Ruona ja tila 1³:n Tuomas Kustaanpoika Ruona. (Laine 1982a.)

Kaksi ensiksi mainittua tilaa jakautuivat edelleen osiin vuonna 1897. Munsaaresta saivat osuutensa Juho Tanelinpoika Ruonala sekä leski Eeva-Stina Ristontytär ynnä muut (1⁵). Uustuvan tilan (1⁶) omistajiksi tulivat Juhana Matinpoika ja Aaron Aaponpoika Ruonala, Sikosaaresta Riihimäen tilan sai Heikki Aaponpoika Ruonala (1⁷). (Laine 1982a.)

Tila 1³ jakautui 1914. Munsaaren tuli Suurtuvan 1²⁰ (Reinhold Tuomaanpoika Ruonala) ja Arvilan 1²¹ (Matilda ja Simo Alholan) osuudet. Kun Munsaaresta alettiin vuokrata ja myydä tontteja 1900-luvun alussa, olivat Munsaari, Latokari ja Sikosaari siis viiden omistajan hallussa. (Liite 6; Laine 1982a.)

Tämän jälkeen tontit jakautuivat nopeasti pieniksi yhden asuinrakennuksen tonteiksi. Suurempia muutoksia Munsaaren alueella on tapahtunut sitten vuonna 1975 ja sen jälkeen, kun Kotkan kaupunki on ostanut itselleen saaresta Sahaniemen, työväentalon ja koulun tontit. (Laine 1982a.)

Ensimmäisistä saarelle syntyneistä asukkaista ei ole tarkkoja tietoja. Tehtäessä korjauksia seinistä löytyi tilkkeinä käytettyjä sanomalehtiä, vuosikertaa 1896. Lähes kaikki saaren rannat ovat olleet jo vuonna 1909 asutettuja. Munsaaren väljyyden ja vehreyden ansiosta tonttivuokrat olivat Kotkan seudun yleistasoja korkeammat. Tonttien ostaminen omiksi alkoi 1918, kun laki vuokra-alueiden lunastamisesta astui voimaan. (Laine 1982a.)

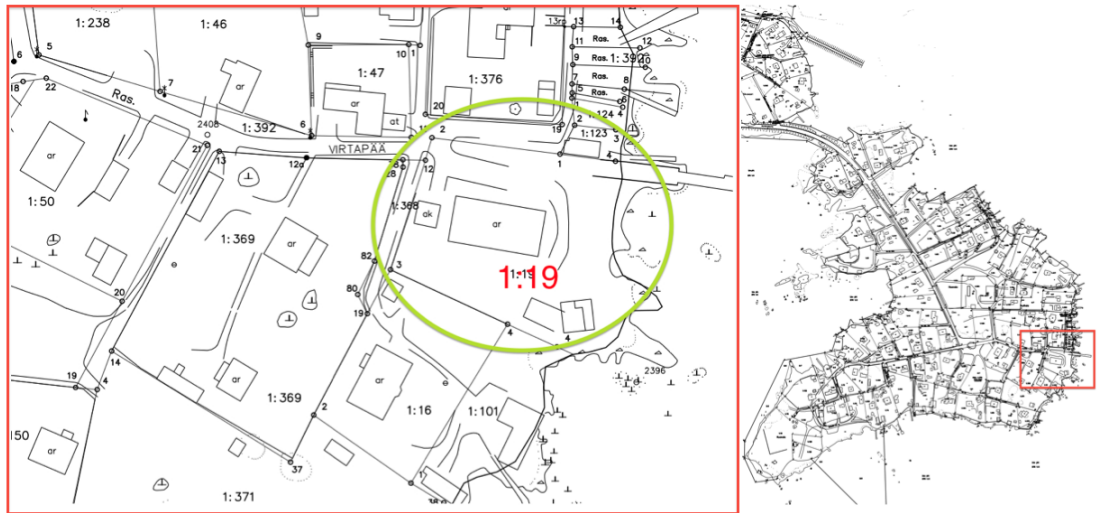
3.2.2 Munsaaren kaupoista

Kuva 3. Kymenlaakson osuuskauppa 1927 (Kymenlaakson maakuntamuseon arkisto 2011)

Alueelle perustettiin osuuskauppa vuonna 1913 tontilla 1:19 (Kuvat 3 - 4). Se oli Kotkan seudun seitsemäs osuuskauppa. Eteenpäin-lehti kertoo 21.10.1915 tapahtuneesta

varkaudesta Munsaaren osuuskauppaan. Osuuskauppa toimi saarella 31.4.1982 saakka. (Laine 1982a.) Sen jälkeen Toivo Piipponen osti kaupan ja perusti asunto-osakeyhtiö Munkoton. Entinen myymälähuoneisto saneerattiin ja siitä tehtiin kahden perheen talo (Kuvat 5 - 6). (Ranta 1990-luku, 3.)

Kuva 4. Entisen osuuskaupan tontti 1:19 (Koba 2011c)

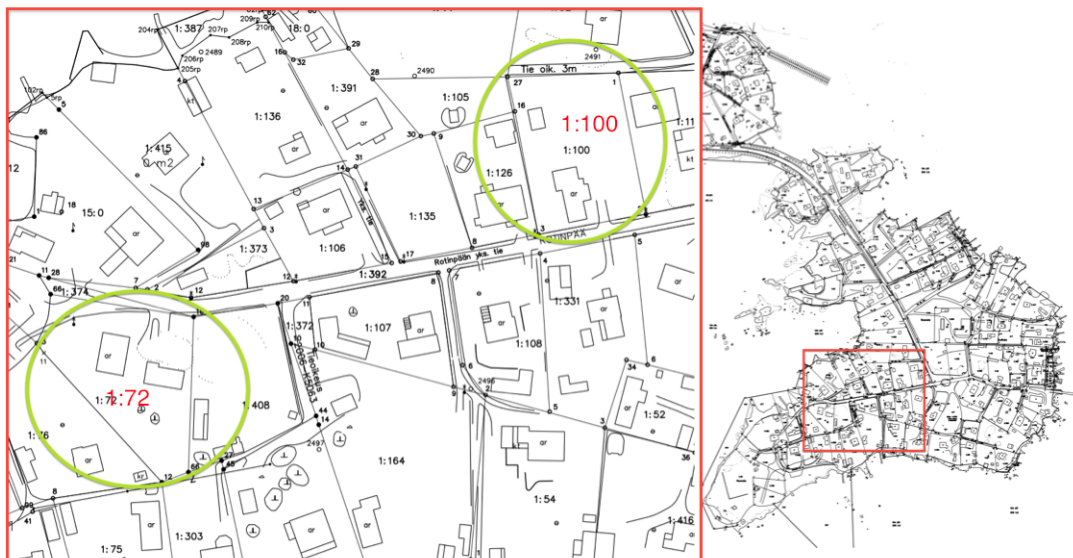

Kuva 5. Työvään osuuskauppa saneerausvaiheessa (Laine 1982b)

Kuva 6. Entinen työväen osuuskauppa, nykyään kahden perheen asuintalo (Koba 2011a)

Saarella oli myös toinen kauppa, Lauri Lampisen kauppa tontilla 1:100 (Kuvat 7 - 9) (Kasila 2011). Sitten myöhemmin samassa talossa oli Wahlroosin kauppa (Laine 1982a). Omistaja Mirja Mänttäriltä saatujen tietojen mukaan kauppias Veikko Wahlroosin talossa tontilla 1:72 (Kuvat 7, 10 - 11) oli ollut kauppa 1930-luvun alussa. Sen jälkeen Wahlroos perusti Teurastamon ja makkaratehtaan Hovinsaarelle. (Kyselytutkimus 2011.)

Kuva 7. Tonttien 1:100 ja 1:72 sijainti kartassa (Koba 2011c)

Kuva 8. Rotinpää 4, tontti 1:100 (Laine 1982b)

Kuva 9. Rotinpää 4, tontti 1:100 (Koba 2011a)

Kysyttäessä asukkaita Lampisen ja myöhemmin Wahlroosin kaupan sijainnista suurin osa on sitä mieltä, että kauppa oli tontilla 1:100 eli nykyään Rotinpää 4:n asuintalossa.

Kuva 10. Rotinpää 17, tontti 1:72 (Laine 1982b)

Kuva 11. Rotinpää 17, tontti 1:72 (Koba 2011a)

3.2.3 Liikenteestä

Alussa saarelaiset kulkivat kukin omalla veneellään. Talvella kuljettiin jään yli, keväällä päästiin ensimmäiseksi veneellä kaljatehtaan rantaan, sitten sokeritehtaalalle ja lopulta kalarantaan. (Laine 1982a.)

1930-luvun loppupuolella munsaarelainen Aapo Kasila hankki isomman veneen ja kuljetusluvan. Tämän jälkeen vain yövuorolaiset olivat oman veneen varassa (Laine 1982a). Kaikki asukkaat tiesivät sen veneen ”Tuurimoottori” nimellä. Osuuskaupan

laituri oli ollut yhteiskäytössä ja kuja, joka meni sieltä Munsaaren sahalle oli saaren pääkuja. (Ranta 1990-luku, 1 - 2).

Niilo Tarkiainen, kaupungin rakennuspäällikkö, on rakentanut sillan Munsaareen ja itse runoillut näin:

”Kun minä siltaa saareen tein,

alkoi siitä saaren uusi aika.

Kun tien sitten keskustaan vein,

Päättyi siihen saaren taika”. (Ranta 1990-luku, 8 - 9.)

Silta Sikosaaresta Munsaareen tehtiin vuonna 1958 (Kyselytutkimus 2011). Laineen selvityksessä sillan likimääräiseksi rakennusvuodeksi on merkitty 1954. Siltakivet lie-
nee tuotu sahan niemestä. Virtausaukkojen päällä oli pitkät kivet, joiden alta nousu-
veden aikana joskus soudettiin. (Ranta 1990-luku, 9.)

Sillan rakentamisen jälkeen monen hävittivät veneensä. Saaren liikenneongelmat ovat syntyneet tällöin: alun perin rannasta saaren sisäosiin suuntautunut liikenne muuttui päinvastaiseksi ja monet tontit jäivät vaille omaa tietä. (Laine 1982a.)

3.2.4 Asukkaiden yhteistoiminnasta

Ennen toista maailmansotaa saarella asuneet ihmiset ovat kertoneet saaren asukkaiden olleen kuin yhtä isoa perhettä. 1900-luvulla saarella on jo ollut aktiivinen työväenyhdistys, joka perustettiin vuosina 1906 - 1907. Munsaaren työväenyhdistyksen iltamiin pääsy ei ollut ilmaista, vuonna 1913 maksu oli 50 penniä. Iltamat alkoivat kello kuusi iltapäivällä. Kerätyt rahat käytettiin Työväentalon rakentamiseen ja kunnossapitoon. (Laine 1982a.)

Työväentalo rakennettiin tontille 1:370, jonka Juha Ruonala lahjoitti munsaarelaisille. Rakennustyöt tehtiin talkoilla. (Kasila 2011.) Työväentalo oli saaren keskuksena. Häi-
tää, hautajaisia, urheilua, tansseja, näytelmiä, torvisoittoa, ompeluiltoja ja vaikka mitä järjestettiin talossa. (Ranta 1990-luku, 5.) Joka ilta oli varattu. Tanssit järjestettiin kolmesti viikossa. (Kasila 2011.)

Kansakoulun viereen munsaarelaiset järjestivät talkoilla urheilukentän. Vuorot oli ja-
ettu monta päivää eteenpäin, halukkaita pelaamaan löytyi aina. Silloin pelattiin jalka-
palloa ja pesäpalloa. (Kasila 2011.) Koulukin käytti kenttää, kun se oli vieressä. Ensin

perustettiin urheiluseura V ja U-seura Munsaaren Saarenpojat ry. Sen jälkeen tehtiin kenttä. Talvella kentällä järjestettiin hiihtokilpailut aktiivisten naisten ja osuuskaupan toimesta. (Ranta 1990-luku, 7 - 8.)

Yhteishenki huononi toisen maailmansodan jälkeen ja kommunistit erosivat omaksi liikkeekseen. Työväenyhdistys on kuitenkin ollut aktiivinen vielä 60-luvun lopulla. Etelä-Suomi-lehti 15.12.1968 kertoo, että saarella on toimiva torvisoittokunta ja laulukööri. (Laine 1982a.)

Työväentalo purettiin vuonna 1969 (Kasila 2011). Jos rakennusta ei 1960-luvulla olisi purettu, olisi se myöhemmin aikoina voinut säästyä, myöhemmin on tällaisia rakennuksia säästetty myös yhteiskunnan varoin. (Ranta 1990-luku, 5.)

3.2.5 Munsaarelaisten elämästä

Munsaarelaiset olivat töissä ympäri Kotkaa, jotkut sokeritehtaalla, toiset sahoilla tai konepajalla. Päivisin saarella oli suurin piirtein vain pieniä lapsia ja vanhuksia. Mummojen varassa olivat VPK:n (vapaapalokunta) toimet. Työväki ja varsinaiset vapaapalokuntalaiset saivat töistä palatessaan vain veneeltä ihmetellä, kenen talossa tulipalo oli ollut. Saarella ei ole ainakaan 60 vuoteen palanut kokonaan yhtään taloa. (Laine 1982a.)

Talot olivat todellisia mökkejä. Alun perin niissä on ollut yksi tai kaksi huonetta ja ne ovat täyttyneet nopeasti iloisista, jopa kymmenhenkisistä perheistä. Tonttimaat oli istutettu laidasta laitaan perunaa ja kaalia, ja oman maan tuotteilla tultiinkin toimeen talven yli. Sunnuntaiaamuisin käytiin kello 10 hakemassa maitoa Sikosaaresta, missä eräs kyläläinen emäntä sitä myi. (Laine 1982a.)

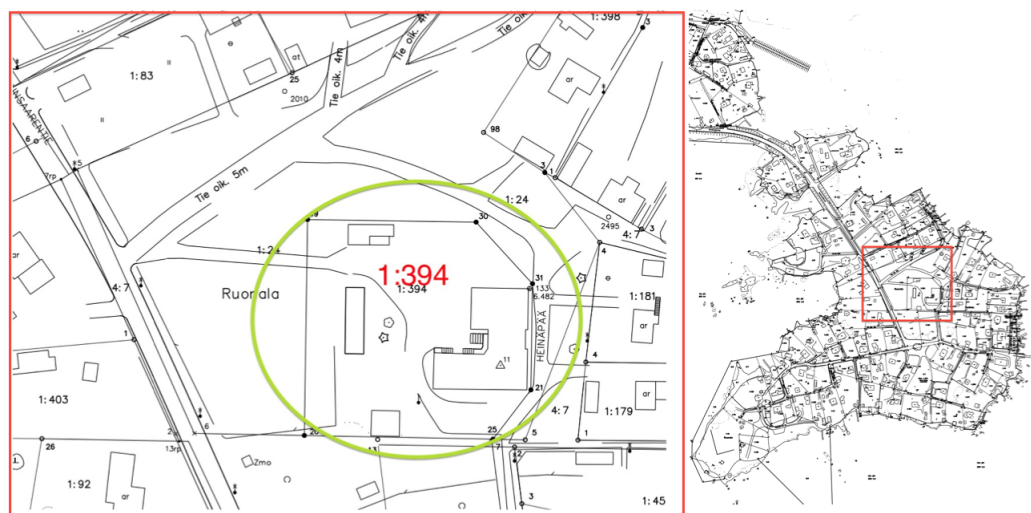
Kesäisin käytiin markkinoilta ostamassa yksi tai kaksi porsasta, jotka kannettiin säkissä kaljatehtaan rantaan, ja vikisevä kantamus noudettiin sieltä kotiin. Syksyllä ylimääräinen porsas myytiin. (Laine 1982a.) Vielä 60-luvuilla munsaarelaisten pihoilla näkyi porsaita (Kyselytutkimus 2011).

Sähkö tuli Munsaareen vuonna 1925. Saarella oli oma sähköyhtiö. Kaupunki oli järjestänyt alueelle ulkojohtoon, josta sai kesällä vettä. (Leikekansio, Etelä-Suomi lehti, numero 15.12.1968.) Kalavedet olivat runsaat: neljällä verkolla saattoi saada viikon

keittokalat. Aikoinaan vesi Munsaaren edustalla oli niin puhdasta, että sitä käytettiin suoraan juomavetenä. Pyykinpesu oli varsinkin talvella kova urakka: avannossa seisottiin polvia myöten ja hangattiin vaatteita puhtaaksi. (Laine 1982a.)

3.2.6 Munsaaren kouluoloista

Munsaarelaiset jättivät vuonna 1913 Kymen kuntakokoukselle anomuksen oman koulun perustamisesta. Anomus hylättiin, mutta lopulta lupa saatiin kuitenkin senaatilta. 1917 koulu aloitti toimintansa vuokrahuoneissa, ja kolme vuotta myöhemmin alettiin rakentaa koulutiloja rakennusmestari Penttisen piirustusten mukaan. (Laine 1982a.)

Kuva 12. Munsaaren kansakoulun sijainti (Koba 2011c)

Kouluun tuli luokka ala- ja toinen yläkansakoulua varten sekä voimistelu- ja käsityöhuone. Lisäksi alakoulun opettaja sai kamarin ja keittiön käsittävän asunnon, ja yläkansakoulun opettajia sai kolme kamaria ja keittiön. Rakennukseen tuli vielä iso vintti ja pihalle ulkokuoneet. Koulutyö uudessa koulussa alkoi vuonna 1921 (Kuvat 12 - 14). Oppilaita oli vuosina 1917 - 1919 24, 1921 - 1922 50, vuonna 1940 oppilaita oli jo noin 100. (Laine 1982a.)

Kuva 13. Munsaaaren kansakoulu (Tamminen 1925, 106)

Kuva 14. Entinen Munsaaaren kansakoulu (Koba 2011a)

Kun Karhuvuorta ja Ruonala alettiin rakentaa vuonna 1950, paine Munsaaaren kouluun alkoi kasvaa. Koulussa oli parhaimmillaan 200 oppilasta eli 6 luokkaa! Uusien koulujen valmistuttua Munsaaarelle oppilaita ei ollut enää tarpeeksi omaa koulua varten. Vuonna 1963 kansakoulu siirtyi Ruonalaan (Leikekansio, Eteenpäin-lehti 16.2.1963). Kuntaliitoksen yhteydessä 1.1.1977 koulusta tuli kalustekorjaajien tuki-kohta. (Laine 1982a.)

3.2.7 Alueliitoksista

Munsaari kuului hallinnollisesti Kymiin, vaikka asukkaat kävivät töissä Kotkassa. Kotkan kaupunki perusti komitean lisäalueiden hankkimiseksi Kotkalle maapulan ta-

kia. Tällöin ehdolla olivat mm. Munsaari, Latokari ja Sikosaari. Maanliitoksista ei tullut mitään. Munsaarelaiset itse anoivat 1934 liitosta Kotkaan, mutta tällöinkin tuloksetta. Kotkalaisiksi Munsaarelaiset tulivat vasta 1.1.1954 kuntainliitoksen yhteydessä. (Laine 1982a.)

3.2.8 Saha-alueesta

Munsaaren eteläosassa oleva niemi on ollut teollisuusaluetta vuodesta 1917 (Liite 7). Tällöin saarelle rakennettiin Kotkan väriainetehdas Oy, joka tuotti priimaluokan liitua. Sodan jaloissa tehdas menetti kuitenkin kannattavuutensa ja lopetti toimintansa 1918. (Laine 1982a.)

Munsaaren Saha aloitti toimintansa 1934 (Kuva 15) (Laine 1982a). Sahan rakennutti vuonna 1932 kotkalainen liikemies Edward Heiliö, joka oli Metsänomistajien Metsäkeskuksen toimitusjohtaja (Kymenlaakson maakuntamuseon arkisto, Puumies-lehti 9-2008). Munsaaren Saha Oy:n osake-enemmistö ostettiin vuoden 1944 lopulla Metsäkeskukselle. Isännöitsijänä sahalla toimi pitkään Kaarlo Laiho. (Laine 1982.) Vuonna 1957 Metsäkeskus Oy:n kaikki tuotantolaitokset yhdistyivät osuuskunta Metsäliittoon (Kantonen 2011).

Kuva 15. Munsaaren saha (Leikekansio, Etelä-Suomi-lehti numero 15.12.1968)

Ennen toista maailmansotaa saarella oli myös tynnyritehdas (Laine 1982a). Tehdas toimi sahan rinnalla. Sahalaitos koostui kahdesta rinnakkain olevasta rakennuksesta, jotka olivat kaarikattoisia puurakennuksia (Kuva 15 - 16). (Kantonen 2011.)

Marraskuussa 1962 annettiin kaikille asianosaisille yllätyksenä lakkauttamispäätös sahasta. 60 työntekijästä osa joutui lopettamaan heti työt. Saha lopetti toimintansa kesällä 1963. Osa työntekijöistä sai töitä vielä purkutöistä. (Laine 1982a.)

Kuva 16. Munsaaresä saha-alue (Zetterberg 1983, 29)

Sahan paikalla oli myös huonekalu- sekä ovi-, ikkuna- ja veneverstaat. Kaikki sahan rakennukset olivat vuonna 1982 purettu. (Laine 1982.) Tänä päivänä sahaniemi on metsittynyt (Kuva 17). Puiden välistä näkyy kuitenkin jälkiä teollisuusalueesta, esimerkiksi liitutehtaan jäännöksiä (Kuvat 18 - 19).

Kuva 17. Sahaniemi (Koba 2011a)

Kuva 18. Sahaniemi (Koba 2011a)

Kuva 19. Liitutehtaan jäännöksiä (Koba 2011a)

3.3 Munsaaren rakennushistoria

Munsaaren rakennuskanta on peräisin suurimmaksi osaksi 1900 - 1930-luvuilta. Sodan jälkeen peruskorjaukset ovat vaikuttaneet saaren yleisilmeeseen eniten, mutta karkeimmat virheet on tehty 70-luvulla. (Laine 1982a.)

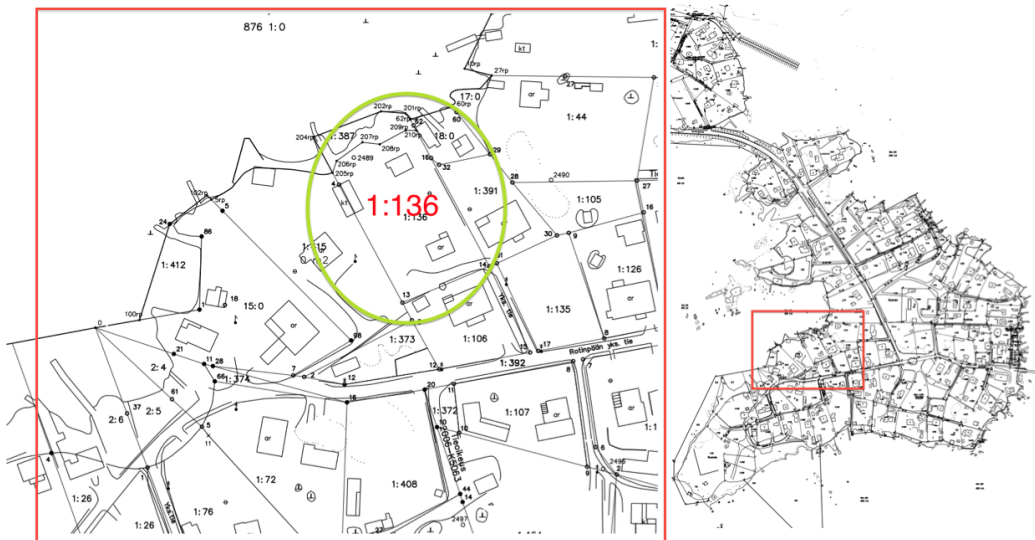
3.3.1 Asuinrakennuksia

1900 - 1930-luvuilla Munsaaren ensimmäiset talot ovat pieniä, suorakaiteen (Kuva 20) tai L:n muotoisia ja yksi, kaksi huonetta sisältäviä. Tontilla 1:136 osoitteessa Rotinpää 12 sijaitseva talo on tämän rakennusmuodon tyypillinen edustaja (Kuva 21). Rakennuksen leveys on useimmiten viisi metriä. Talorunko on yleensä rakennettu sahoilta saaduista pölkyistä, jotka liitettiin toisiinsa. Taloissa on harjakatto (1:1,5-3), pahvikate. Usein jälkeempään rakennettu kuisti on tehty talon korkuiseksi ja harja on kohtisuorassa runkoa vasten. Vinttikerroksessa on päädyssä ikkuna, mutta harvemmin asuinhuoneita. (Laine 1982a.)

Rannalla taloissa on korkea kivihaudoista tehty perustus. Ylempänä talo on joskus tuskin kahtakymmentä senttiä maanpintaa korkeammalla. Silloin talo on kulmakivien varassa ja välit on täytetty kivillä tai laudoilla. Jos perustus on vähänkin korkeampi, on sokkelissa varasto. (Laine 1982a.)

Kuva 20. Suorakaiteen muotoinen talo, Rotinpää 12, tontti 1:136 (Koba 2011a)

Kuva 21. Tontin 1:136 sijainti kartassa (Koba 2011c)

Julkisivut on laudoitettu ja laudoituksen suunta on saanut muotonsa rakennustavasta: hirsien päälle vaakasuunnassa ja tolpparunkoiseen yläkertaan pystysuuntaisesti. Usein perustuksen yläpuolella on kuitenkin ikkunan alapintaan asti ulottuva pystyлаudoitus. Eri laudoitussuuntien välissä on joustolauta, joka ottaa vastaan talon liikkumisen. Eri-väriset listat korostavat pääasiassa vertikaalisuutta. (Laine 1982a.)

Yleensä vaakalaudoitus on ollut pystyлаudoitusta leveämpää. Umpikuisti on laudoitettu usein eri suuntaan kuin varsinainen rakennus. Sisäänkäynti taloon on kuistin kautta. Ikkunat ovat T-ikkunoita (Kuva 20). Vuorilaudoitus on yksinkertainen, noin 12 - 15

cm paksu. Räystäslista on saman paksuinen, ulkonema yleensä alle 40 cm. (Laine 1982a.)

Talot on sijoitettu yleensä sopivaan kohtaan suunnilleen keskelle tonttia. Tästä on poikkeuksia esimerkiksi tonteilla 1:230, 1:46, 1:47, 1:96, 1:186, 1:65, 1:145, 1:212, joissa talot rajaavat katua. (Laine 1982a.)

Kuva 22. Tonttien 1:108 ja 1:331 sijainti kartassa (Koba 2011c)

1930 - 1945-luvuilla rakennukset ovat nyt hieman edellisiä suurempia. Toinen kerros on asuttavan korkea. Kattokaltevuus on jyrkentynyt (jopa 1:1,25) ja pari mansardikattoistakin taloa on tehty tonteilla 1:108 ja 1:331 (Kuvat 22 - 25). Julkisivu saattaa olla kokonaan vaakalaudoitettu ja ikkunoissa on pieniäkin koristeruutuja. (Laine 1982.) Yllä mainittujen talojen lisäksi Latokarissa on ollut yksi mansardikattoinen rakennus, jonka rakennusvuodesta ei ole tietoa. Taloa on muutettu (Kuvat 26 - 28).

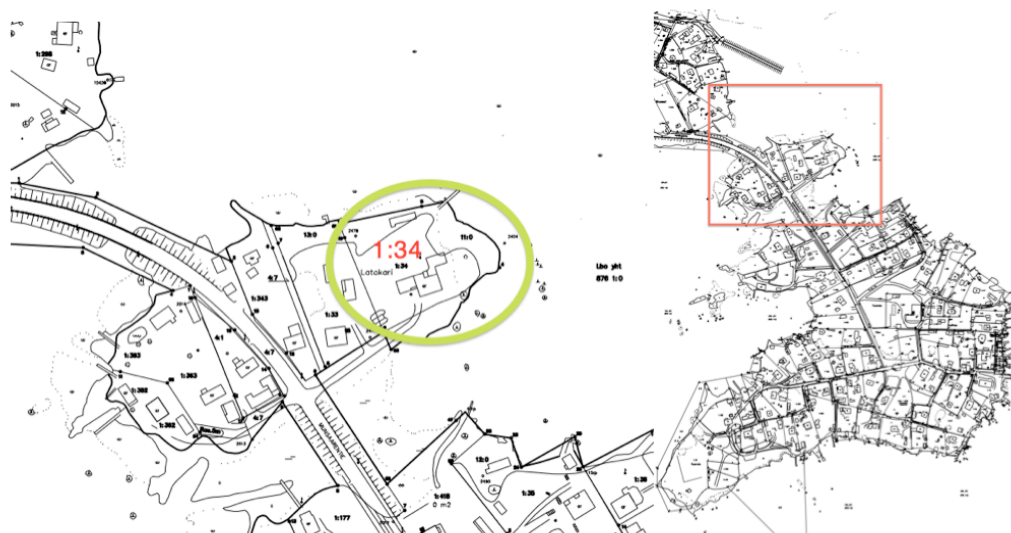
Kuva 23. Rotinpää 3, tontti 1:331 (Laine 1982b)

Kuva 24. Rotinpää 3, tontti 1:331 (Koba 2011a)

Kuva 25. Rotinpää 5, tontti 1:108 (Koba 2011a)

Kuva 26. Munsaaarentie 71, tontti 1:34 (Koba 2011a)

Kuva 27. Munsaaarentie 71 (Kyselytutkimus) Kuva 28. Munsaaarentie 71 (Koba 2011)

1945 - 1970-luvuilla talojen korjaustapana rakennuksia suurennettiin leventämällä talomassaa ja eristämällä kuisti. Remontin yhteydessä katto on saatettu uusiksi. Jos talon ulkoverhous on uusittu, on useimmiten käytetty mineriittilevyä. Ikkunat ovat muuttuneet (Kuvat 29 - 31). Uudet talot ovat yksikerroksisia, niissä on loiva harjakatto (1:3,1:4) ja niissä on joko vaakalaudoitus tai ne on rapattu.

Vuosina 1970 - 1982 taloja korjattaessa tehtiin runsaasti virheitä, esimerkiksi taloja on päällystetty karaatti- ja Enso-levyllä, puulaudoitus kuultomaalattiin, laudoituksen sahausjälki on liian karkea jne. Uusitut ikkunat ja laajennukset on tehty perinteen vastaisesti. Julkisivu jaetaan osiin väreillä. (Laine 1982a.)

Kuva 29. Heinäpää 10 (Koba 2011a)

Kuva 30. Rotinpää 3 (Koba 2011a)

Kuva 31. Kiilakuja 4 (Koba 2011a)

3.3.2 Talousrakennuksia

Talousrakennukset ovat yleensä pitkiä, kapearunkoisia ja harjakattoisia. Punainen pysty-
tylaudoitus on yleisintä. Talousrakennuksissa on saunat, varastot, käymälät, autotallit,
venevajat ja kesähuoneet eri tavoilla yhdistettyinä. Talousrakennuksia tonteilla on
melkein poikkeuksetta ainakin kaksi. (Laine 1982a.)

Kuva 32. Tyypillinen talousrakennus (Koba 2011a)

Talusrakennukset sijaitsevat yleensä tontin rajoilla ja rajaavat talouspihaa. Talouspiha on yleensä talon takana, ja tien puolella on koristepuutarha. (Kuva 32.)

4 INVENTOINTI VUODELTA 1982

Munsaaren ominaispiirteitä

Munsaari näyttää selvästi asutulta saarelta. Vaikka rakennukset eivät nouse puiden latvoja korkeammalle, ne pilkistivät kasvillisuuden seasta ja rantojen vajot sekä laiturit kertovat suhteellisen tiiviistä asutuksesta (Kuvat 33 - 34) . (Laine 1982a.)

Kuva 33. Munsaaren rantaa osuuskaupan laiturilta pohjoiseen, kesä (Laine 1982b)

Kuva 34. Munsaaren rantaa entisen osuuskaupan laiturilta pohjoiseen, talvi (Koba 2011a)

Saarelta näkyy sekä Mussalon että Metsolan vehreitä rantoja, Langinkosken suiston kaislikot, sokeritehtaan ympäristön teollisuutta ja Kotkansaaren silhuetti. Norssalmen silta tuli katkaisemaan näkymän Länsisatamaan. (Laine 1982a.)

Saaren jakaa kolmeen osaan suorat tiet. Alun perin saarelle on tultu vain mereltä. Tieverkosto on syntynyt myöhemmin. Rannoilla olevat vanhimmat talot ovat suuntautuneet rannan mukaan maaston myötäisesti ja saaren keskiosan, hieman uudemmat talot tien mukaisesti. Rakennusten keskinäiseen suhteeseen vaikuttavat sekä rantojen rinteet että tonttien vaihteleva koko ja muoto. Rakennusten välillä ei ole suunniteltua järjestystä. Näkymät pihoilta toiselle sekä kattojen yli merelle antavat saarelle omaleimaista intiimiyttä ja idylliä. (Laine 1982a.)

Tontit on yleensä aidattu ja katualue erottuu pihoista selkeänä. Talo sijaitsee keskellä tonttia, harvemmin kiinni katurajassa. Osa tontista on rajattu matalilla talousrakennuksilla. (Laine 1982.)

Rehevä puusto, vanhat kuuset, männyt ja koivut sekä vaahterat, pihlajat, tervalepät ja omenapuut ovat olennainen osa saaren yleisilmettä. Pääteiden lisäksi saarella on pieniä kujia, joita pitkin pääsee rantatonteille. Tällä hetkellä ne ovat alle kolme metriä leveitä, puiden, lauta-aitojen ja rakennusten reunustamia. (Laine 1982a.)

Rakennukset ovat aidommillaan pieniä, suhteellisen korkeita ja kapearunkoisia puutaloja, maaväreillä tai öljymaalilla vaaleaksi maalattuja ja huopakattoisia. Listoituksilla ja laudoituksen suunnanmuutoksilla sekä ikkunanpuitteilla ja erilaisilla ovilla on saatu aikaan vaihtelevuutta. Päärakennuksissa on vallitsevana vaakalaudoitus, piharakennuksissa pystylauta ja rimointus. Ne on maalattu punamullalla. Talojen peruskorjausten yhteydessä tämä yhtenäisyys on hajonnut, talomassat ovat muuttaneet muotoaan ja pintamateriaalina on usein valkea mineriitti. (Laine 1982a.)

Munsaaren yleiskuvaa huonontaa selvästi epäyhtenäinen tapa korjata rakennuksia. Yksikään uusista taloista ei ole saaren hengen mukainen. Julkiseen ympäristöön luettavat alueet ovat hoitamattomia tai jäsentymättömiä. Jonkunlainen keskusta-alueen järjestäminen kokoaisi ympäristön, ihmiset kaipaavat elävää keskusta, kokoontumispaikkaa. Eniten ympäristön laatuun vaikuttaisi kuitenkin kaikkien tienvarsiaitojen kunnostaminen: perinteinen punamullattu pystylauta-aita sopii saarelle parhaiten. (Laine 1982a.)

Rakennuksia

1980-luvulla alueelle on tullut uusia kyläkuvallisesti ratkaiseviin paikkoihin täysin sopimattomia taloja. Uudet talousrakennukset sijoitetaan saman periaatteen mukaan. Autotallin sijoittamista tien varteen on vältettävä, eikä ovi saa avautua tielle. Rakennusmassoista tulisi tehdä kapeita. (Laine 1982a.)

Aitoja

Aita on kasvillisuuden ohella olennainen katutilaa luova elementti. Tontit on rajattu pensailla, lauta-aidoilla, verkkoaidoilla ja muutamassa tapauksessa ei mitenkään. Usein aitana on pensas- ja verkkoaita. Lauta-aidat ovat melko matalia, eikä niiden tarkoituksena ole sulkea ympäristöä talon ulkopuolelle. (Laine 1982a.)

Kasvillisuus

Munsaari, Latokari ja Sikosaari ovat matalia saaria. Munsaaren korkein kohta on kymmenen metriä, Latokarissa ylitetään nipin napin kolme metriä ja Sikosaaressa viisi. Avokalliota on sangen vähän näkyvissä. Pintamaata saarelle on tuotu runsaasti. Munsaaren eteläosassa, itä-länsisuunnassa on harjanne: 70 metrillä maasto nousee jopa 10 metriä. (Laine 1982a.)

Maasto on tasaista saaren pohjoisosassa. Huomattavassa osassa tästä maasto nousee vain vajaan metrin merenpintaa korkeammalle. Rannat ovat kivikkoisia tai ruohottuneita. Kivikkoisuus johtunee paljolti tonttien perkaamisesta. Kasvillisuutta on runsaasti. (Laine 1982a.)

Saaren puusto on runsas ja monipuolinen. Alueella on paljon vanhoja kuusia, koivuja ja mäntyjä. Rannoilla kasvaa tervaleppiä. Ne muodostavat puuston rungon. Sen lisäksi saarella kasvaa pihlajia, vaahteroita ja omenapuita. (Laine 1982a.)

Alun perin pihat ovat olleet joka senttiä myöten hyötypuutarhana. Nytemmin osa puutarhasta on oleskelupaikkana. Marjapensaast, omenapuut, mansikkapenkit ovat tyyppillisiä. Vaikka saarella on monenlaisia puutarhoja, yhteistä niille kaikille jonkinlainen luonnontila ja rehevyys. Alueelle täysin vieraita ovat esim. kuusiaidat ja hopeapajut,

kirjavat koristepensaat yms. suomalaisesta luonnosta helposti erottuvat kasvit. (Laine 1982a.)

Tontilla saattaa olla niin paljon kasvillisuutta, että taloa ei aina juuri näe tontin keskeltä. Toisaalta tonttien väleissä ei ole aitoja tai suojattuja oleskelutiloja. Toisiinsa nähden vapaasti sijoittuvat talot ja rinne saavat aikaan mielenkiintoisia näkymiä. Kivisyyden takia tonteilla on paljon kivipengerryksiä. (Laine 1982a.)

Kunnallistekniikkaa

Asukkaiden ainoa kunnallistekninen mukavuus on kesävesijohto. Talvisin asukkaat nostavat vetensä omista kaivoistaan ja muutamat vesiposteista. Joissakin taloissa on oma kaivo ja vesi nostetaan pumpulla. Jätevedet johdetaan likakaivon kautta mereen tai jäteauto käy tyhjentämässä kaivon. Taloissa on usein ulkokäymälä. (Laine 1982a.)

Liikenneoloja

Kaikille tonteille ei pääse autolla (Liite 8, Laine 1982a). Kaivataan siis parempia saaren sisäisiä kulkuyhteyksiä, aurauskelpoisia teitä, jotka mieluiten eivät olisi kenenkään tontilla. Linja-auto kulkee kerran tunnissa. (Laine 1982a.)

Sosiaalisista oloista ja palveluista

Vuonna 1982 saarella on toiminut muutaman vuoden kylätoimikunta. Ehkä se on saanut aikaan uutta yhteisöllisyyttä, saarelle kaivataan kokoontumistilaa. Asukkaat ovat pääasiassa kolmenlaista: saarella käytännöllisesti katsoen koko ikänsä asuneet, saarella lapsuutensa viettäneet ja myöhemmin palanneet ja uudet tyypit. (Laine 1982a.)

Sahaniemi on jätetty saarelaisten virkistystä varten. Kesällä saarelle tulee jonkin verran kesänviettäjiä. ”Vanhaan hyvään aikaan” saaren eri osia on kutsuttu tilojen tai asukkaiden nimillä, Virtapää, Kuusiniemi yms. Nyt tällaiset nimet eivät ole enää käytössä. Edes pääteillä ei ole nimiä, koska alueella ei ole asemakaavaa. Saarella ei ole muita palveluita kuin kerran tunnissa linja-autoyhteys Kotkaan ja kauppa-auto päivittäin. Saarella on ainoastaan puhelinkoppi ja postilaatikko (Kuva 35). (Laine 1982a.)

Kuva 35. Munsaaren aukio (Leikekansio, Eteenpäin-lehti numero 18.7.1974)

Saarelaisten konkreettisia toiveita

Saarelaiset toivovat katosta kauppa-autoa ja linja-autoa odottaville ja ruokapöytää. Toivelistalla on leikkikenttäsuunnitelmien toteuttaminen. Lisäksi tulisi saada aurauskelpoiset tiet joka tontille ja sahan tiestä mahdollinen pihakatu. (Laine 1982a.)

5 INVENTOINTI VUONNA 2011

”Munsaari – vuosikymmenien muuttumaton idylli. Saarella on pikku mökkejä, punaisia ja valkoisia, säleaitojien reunustamia kujia, omenapuita ja marjapensaita.” (Leikekansio, Etelä-Suomi-lehti numero 15.12.1968). Yli neljäkymmentä vuotta on kulunut yllä lainatusta lehtikirjoituksesta, mutta tänäkin päivänä Munsaari on suosittu asuinpaikka.

Rakennuksista

Vuodelta 1982 alueen rakennukset ovat paljon muuttuneet. Melkein jokaiseen taloon on tehty muutos tai laajennus. Alueelle on rakennettu kymmenkunta uutta taloa. (Liitteet 11 - 12). Jos alun perin talo sisälsi 1 - 2 huonetta, nykyään kolme tai enemmän. Aika usein laajennukset ja muutokset käsittivät suihku-, wc- ja saunatilojen rakentamisen. Peruskorjausten yhteydessä pyrittiin säilyttämään talojen alkuperäinen väri ja ikkunoiden muodot. Yhä usein katoista häviää huopa ja sen paikalle tulee pelti.

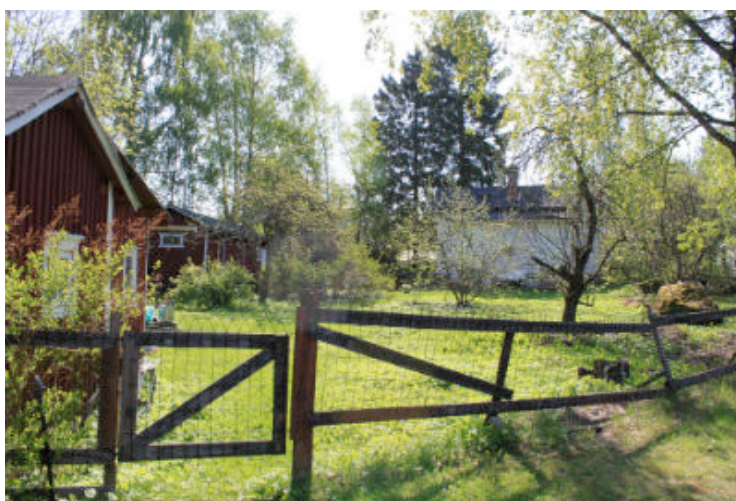
Valtaosa alueen asuin- ja talousrakennuksista on tehty puusta. Jonkin verran on vielä jäljellä 1980-luvulla mineriitti- ja rakennuslevyllä vuorattuja taloja, ja muutama tiilitalo ja kivitalo löytyy myös. Enää ei noudateta vuonna 1982 esitettyä periaatetta, vaan autotalleja on sijoitettu myös tien varteen.

Aidoista

Usein tonttien välistä ja katutilaa rajaamasta puuttuu aita. Paikoin vanhat pensas-, verkko- ja lauta-aidat ovat säilyneet kokonaan tai osittain. Osa aidoista on hyvässä kunnossa, pystyssä ja maalattu. Osa on vanhoja, lahoavia ja vinossa, pinnassa on sammalta. Joskus talousrakennukset toimivat aitoina (Kuvat 36 - 38).

Kuva 36. Munsaari, lauta-aita (Koba 2011a)

Kuva 37. Sikosaari, verkkoaita (Koba 2011a)

Kuva 38. Munsaari, venevaja rajaamassa tonttia (Koba 2011a)

Viime vuosina alueelle on rakennettu uusia lauta-aitoja (Kuva 39). Usein lauta-aidat ovat punaisia, valkoisia tai maalamattomia. Alueelta löytyy myös seka-aitoja, esimerkiksi pensas- ja verkkoaita. Kaikki aidat ovat suhteellisen matalia, mutta muutamassa paikassa on jopa yli metrin korkeita aitoja (Kuva 40).

Kuva 39. Munsaari, uusi perinteitä soveltava aita (Koba 2011a)

Kuva 40. Latokari, uusi alueelle vieras aitatyyppi (Koba 2011a)

Kasvillisuudesta ja pihoista

Alueella löytyy samat puulajit kuin ennenkin. Munsaarella kasvaa kuusia, koivuja, mäntyjä, pihlajia, tammia, vaahteroita, rannoilla tervaleppiä. Puutarhoissa on vanhoja omena- ja kirsikkapuita sekä marjapensaita. Muutamassa tontissa on kasvimaata tai kasvihuone, jossa kasvatetaan vihanneksia. Harvemmin löytyy mansikkapenkkejä. Vaikka puita on paljon kaadettu, kasvillisuus Munsaarella ja Sikosaarella on melko runsas. Vuonna 1982 puutarhoille oli yhteistä luonnontilaisuus ja rehevyys. Tänä päi-

vänä yhä useammin tontilla on koristepensaita, kukkapenkkejä ja pihakoristeita. Pihat muuttuvat selkeäpiirteiseksi ja huolitelluksi (Kuvat 41 - 43). Koivuniemi on harvemmin asuttu kuin edellä mainitut. Osa tonteista on metsäisiä, osa on hyvin siistejä, yksi rakentumisvaiheessa. Alueelle on myös rakennettu huvimajoja ja grillikatoksia.

Kuva 41. Munsaari, rehevä piha (Laine 1982b)

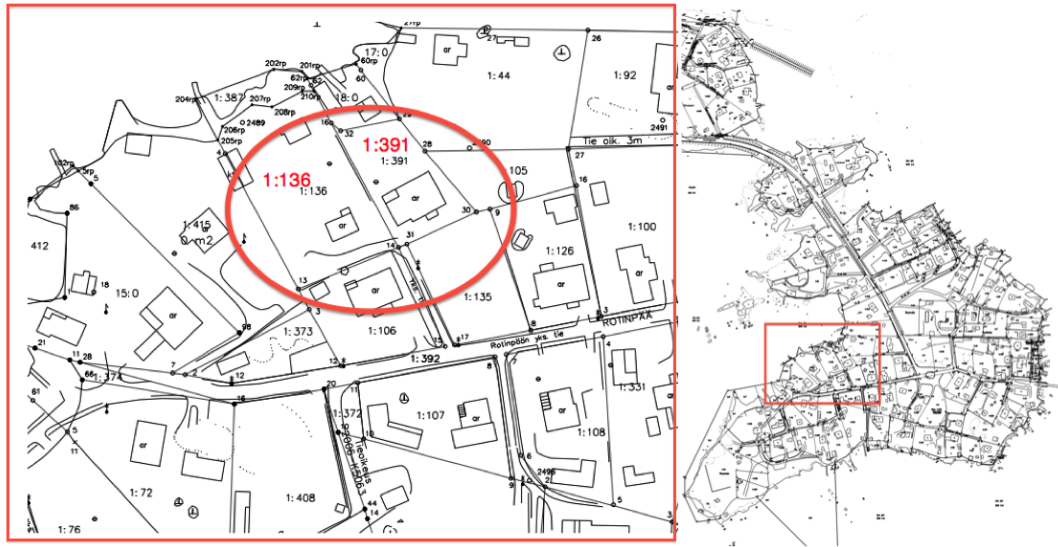
Kuva 42. Munsaari, tyypillinen piha

Kuva 43. Munsaari, koristeltu piha

Liikenneoloista ja palveluista

Vuoteen 1982 verrattuna tämänpäiväinen inventointialueella oleva tieverkosto on hyvin kehittynyt. Nykyään melkein kaikkiin tontteihin on ajokelpoinen tie. Muutamiin tontteihin ei pääse autolla ollenkaan, tai pääsy on ongelmallista erityisesti talvella (Kuvat 44 - 45). Koko alueen läpi menee asfalttiväylä, joka tekee Munsaaren keskellä lenkin. Lenkin keskelle kaupunki on tehnyt kunnan linja-autopysäkin. Samassa saarekkeessa on edelleen pystyssä ilmoituspylväs ja hiekoituslaatikko. Kaikki muut tiet ja kujat ovat hiekkapintaisia ja melko kapeita (Liite 13).

Kuva 44. Ongelmakohta tieverkostossa (Koba 2011c)

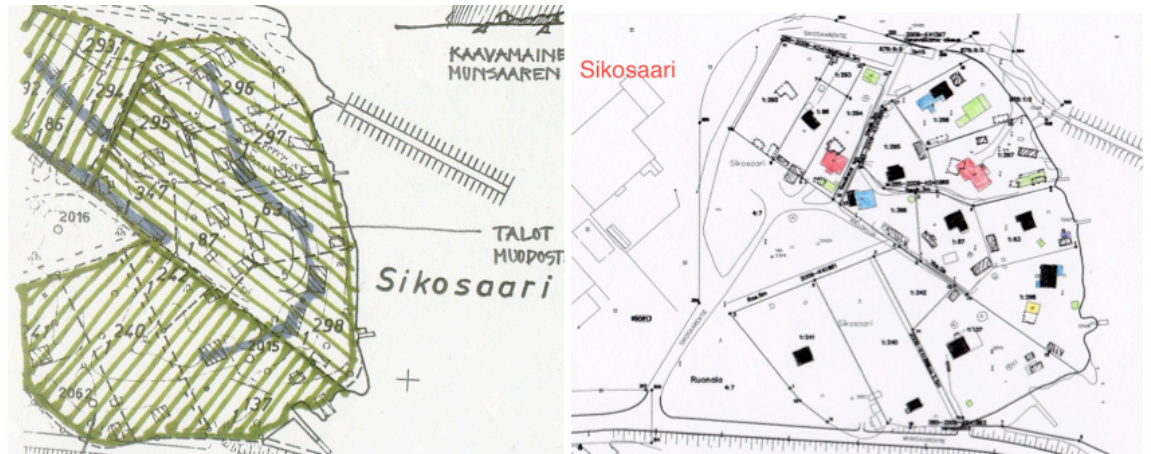
Kuva 45. Kapea ajotie tonteille 1:136, 1:391 (Koba 2011a)

Linja-auto kulkee kerran tunnissa Kotkan suuntaan ja kirjastoauto kerran viikossa maanantaisin. Sen lisäksi Koivuniemessä on kioski. Mitään muuta palvelua alueelta ei löydy.

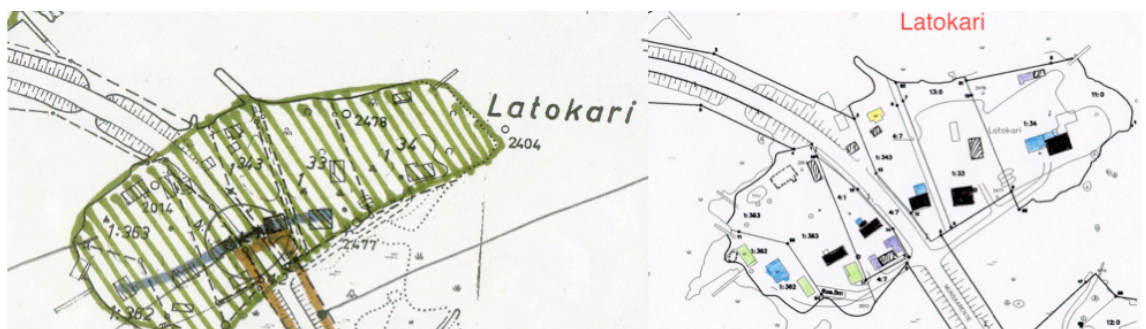
Kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat kohteet ja maisemat

Tarja Laine on käyttänyt selvitystyössään käsitettä ”rakennussarjat”. Rakennussarja tarkoittaa tässäkin työssä ryhmää rakennuksia, joilla on yhteisiä piirteitä

ulkohahmossa tai sijoittumisessa maastoon. (Liite 14.) Monet vanhat rakennukset on purettu ja paikoille on rakennettu erinäköisiä ja erisuuntaisia taloja. Tällöin Sikosaaresta hävisivät kaikki rakennussarjat (Kuva 46). Latokarin tilanne on säilynyt, mutta muuttuneena (Kuva 47). Kuvissa 47 - 48 esitetty rinnastavia esimerkkejä rakennussarjoista 1982 ja nykytilanteesta, tarkemmin tilanteet esitetty liitteissä 12 ja 14.

Kuva 46. Sikosaaren rakennussarjat 1982 ja tilanne 2011 (Koba 2011c)

Kuva 47. Latokarin rakennussarja 1982 ja tilanne 2011 (Koba 2011c)

Munsaaren eteläosassa rannalla olevat rakennussarjat ovat säilyneet. Rotinpään sarja, johon kuuluvat mansardikattoiset talot, ovat muuttuneet hahmoltaan. Heinäpäässä on sama tilanne.

Kaavahistoriasta ja kunnallistekniikasta

Vuonna 1963 Munsaaren ja Sikosaaren alueelle ei ollut olemassa minkäläistä kaavaa (Leikekansio, Eteenpäin lehti numero 16.2.1963). Vesijohto ja viemärointi puuttuivat vuonna 1968 siitä syystä, että maasto on erittäin vaikeaa käsitellä. Toisaalta viemä-

röinnin tekemiseksi ei ollut riittävästi rahavaroja. (Leikekansio, Etelä-Suomi-lehti numero 1968).

Vuodeksi 1974 tilanne vähän muuttui. Tehtiin kaavaluonnos, jossa yleisrakennustontiksi on kaavoitettu vain Munsaaren kansakoulun tontti, sahan alueesta on tullut yleinen virkistysalue. Luonnos asemakaavasta on tehty, mutta varsinainen kaava laaditaan vasta sitten, kun kaupunki pystyy rakentamaan kunnallistekniikan, kertoi asemakaavaarkkitehti Inkeri Siltavuori Eteenpäin lehden haastattelussa. (Leikekansio, Eteenpäis-lehti numero 18.7.1974.)

Kolme vuotta myöhemmin kunnallistekniikan kysymys ei ollut menettänyt merkitystään. Monet munsaarelaiset toivoivat omaa kylpyhuonetta. Senaikaisen Kotkan kaupungin kaavoituspäällikkö Matti Tommolana mukaan asemakaavoitus ja viemäroinnin toteuttaminen aiheuttavat yhteiskunnalle aika paljon velvoitteita. Tommola oletti, että vuoden 1980 tienoilla vedettäessä Mussaloon puhdistuslaitoksen linja tulee Munsaareenkin kunnallistekniikka. Vaikka luonnos on ollut olemassa, Kotkan kaupungilla ei ollut silloin rakennussuunnitelmia Munsaaren suhteen. (Leikekansio, Eteenpäis-lehti numero 16.19.1977.)

Kuva 48. Lehtileikkeet (Koba 2011b)

Sama linja pysyi ajatuksissa vuoteen 1981: saari oli edelleen kaavoittamatonta aluetta ja kunnallistekniikka puuttui edelleen (Kuva 48) (Leikekansio, Etelä-Suomi-lehti numero 16.12.1981). Kaupunkisuunnitteluvirastosta löytyi vuonna 1981 tehtyjä

kaavaluonnoksia Koivuniemestä ja Sikosaaresta, mutta muissa lähteissä ei ole mitään tietoa näistä kaavaluonnoksista (Liite 9). Vuonna 1994 tehtiin osayleiskaavasuu-
 telma, joka kompastui yksimieliseen asukkaiden vastustukseen (Liite 10). Suunnitel-
 massa Sahaniemen kaavoittaminen rivitalotonteiksi ja teiden leventäminen olivat pää-
 syinä munsaarelaisten tyytymättömyyteen. Kaikesta huolimatta asukkaat toivoivat
 Kotkan kaupungilta asemakaavaa, joka huomioisi alueen kylämäisen luonteen. (Lei-
 kekansio, Kymen Sanomat 4.4.2007.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Munsaaren ja Sikosaaren alue on ainutlaatuinen rakennusympäristö. Tämä alue erot-
 tuu selvästi muista Kotkaan kuuluvista pientaloalueista. Tontit ovat erikokoisia ja eri-
 muotoisia, joskus jopa oudon näköisiä. Ne ovat rannalla tai ilman omaa rantayhteyttä.
 Tonttien sijaintijärjestyksen epämääräisyys ja tilamuotojen vaihtelevuus ovat synty-
 neet alueen asutushistorian myötä. Alueella on vanhoja mökkejä ja laajennettuja
 asuin- ja talousrakennuksia, melko uusia ja kunnostettuja. Koivuniemi on edellisiin
 verrattuna selvästi uudempi asuinalue. Asemakaavoituksen yhteydessä tulisi laatia
 selkeät rakennustapaohjeet, jotka takaavat alueen erityispiirteiden säilymisen.

Alun perin saarelaiset kulkivat veneillä kotoaan töihin ja takaisin. Ihmiset liikkui-
 vat saarella tonttien välissä olevilla poluilla. Myöhemmin saareen muodostuivat päätiet,
 jotka olivat selvästi leveämpiä kuin toiset jalkaisin kuljettavat polut, joista myöhem-
 min syntyivät nykyiset kujat. Näistä seikoista johtuu alueen tämänpäiväisen tieverkos-
 ton vähän omituinen rakenne. Vaikka tiet ovat hiekkapintaisia ja suhteellisen kapeita,
 ne palvelevat hyvin asukkaita. Niiden leventäminen rikkoisi alueen kylämäistä idylliä.
 Monet alueen asukkaat ovat kaavamuutosta vastaan nimenomaan siitä syystä. Saare-
 laiset toivovat asemakaavan myötä mahdollisimman pieniä, huomaamattomia muu-
 toksia.

Maisemallisesti sekä Sikosaaren ja Latokarin että Latokarin ja Munsaaren väliset kan-
 nakset ovat kasvaneet umpeen, puut ja pensaikko peittävät näkymää merelle. Saaren
 keskellä oleva entinen urheilukenttäalue on jäsentymätön.

Sahaniemi on ainut yleinen virkistysalue. Kesällä asukkaat käyttävät sitä uimarantana
 ja kokoontumispaikkana. Juhannuksen aattona rannalla on monena vuonna poltettu
 juhannuskokkoa. Osa Sahaniemen alueella olevista tielinjoista on selkiytymättömiä.

Munsaaren, Sikosaaren ja Koivuniemen alue kehittyy ajan mukana. Uusia isoja taloja on rakennettu vanhojen paikalle, mutta kuitenkin tämä asuinpaikka on säilynyt luonnollisena helmenä nopeatempoisessa teknologian kehitysmereessä. Vaikka se ei ole niin täydellinen kuin viljelty ja jalostettu helmi, silti se on arvokas, kaunis, omalaatuinen ja idyllinen.

LÄHTEET

Enirokartat 2011. Yleiskartta. Saatavissa: <http://kartat.eniro.fi/> [viitattu 4.5.2011].

Härö, M & Forsius, J. 2007. Kulttuurihistoriallinen inventointi rakennetussa ympäristössä. Helsinki: Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

Järnstedt, M. Haastattelu 15.4.2011. Kotka.

Kantonen, T. 2011. Sähköpostiviesti. 8.2.2011. Museovirasto.

Kasila, L. Haastattelu 14.5.2011. Kotka.

Koba, A. 2011a. Valokuvat inventointialueelta 2011. Kotka.

Koba, A. 2011b. Valokuva Leikekansio 34.5. Kaupunginosat: Kotka: Karhuvuori, Aittakorpi, Lankila, Ruonala. Kotka.

Koba, A. 2011c. Kartta-aineisto luotu kaavaluonnoksen pohjalle käyttäen Laineen tekemiä analyysikarttoja. Kotka.

Kymenlaakson maakuntamuseon arkisto 2011. Kymenlaakson maakuntamuseon arkisto. Kotka: Kymenlaakson maakuntamuseo.

Kyselytutkimus 2011. Inventointialueen asukkaille kohdistettu kyselytutkimus. Kotka.

Laine, T. 1982a. Munsaaren ja Sikosaaren perusselvityksiä ja rakennusten inventointi.

Laine, T. 1982b. Valokuvat inventointialueelta 1982. Kotka.

LAKI24 Suomen laki suomeksi. Kaavoitus: Alueiden ja maankäytön suunnittelu. Saatavissa: <http://www.laki24.fi/ymas-kaavoitus-kaavoitus.html> [viitattu 23.4.2011].

Leikekansio 34.5. Kaupunginosat: Kotka : Karhuvuori, Aittakorpi, Lankila, Ruonala. Kotka. Kotkan pääkirjasto.

Lievonen, T. 2011. Sähköpostiviesti 3.5.2011. Kotka: Kymenlaakson maakuntamuseo.

Masalin, E. 2011. Sähköpostiviesti. Väestöpoiminnat 4.5.2011. Kotka: Kotkan kaupunki.

Rakennusperintöportaali. Kulttuuriympäristön ja korjausrakentamisen käsitteitä. Museovirasto. Saatavissa: http://www.rakennusperinto.fi/muuta_sisaltoa/kasitteisto [viitattu 21.4.2011]. Ranta, E. 1990-luvun loppupuoli. Kelaan muistojeni helminauhaa. Moniste.

Sahlberg, M. 2010. Talon tarinat – Rakennushistorian selvitysopas. Museovirasto, Rakennushistorian osasto. Saatavissa: http://www.nba.fi/fi/talon_tarinat_selvitysopas [viitattu 5.3.2011].

Tamminen, E. 1925. Kymin pitäjän koululaitos. Kotka: Etelä-Suomen kirjapaino.

Zetterberg, S. 1983. Puusta pitemmälle. Metsäliitto 1934 - 1984. Rauma: Oy Länsi-Suomi.

HUNGAREN RAKENNUSTEN INVENTOINTI

FVM ;

TONIM : _____ SUJINTI : _____ KOKO : _____ OMISTANA : _____ JAROT : _____

TONTI:

1. ASUNIRAK : _____ KPL
2. TALOUSRAK : _____ KPL
3. KAIVO : ☐ ON ☐ EI
4. AUTOPAIKKA: ☐ EI
☐ ASUNR. YHT.
☐ TALOUSR. YHT.
☐ BRILLINEN
☐ PIHALLA

- ## 5. PIHAPIIRIN MUODOSTUMINEN:

7. TONTIN PUUSTO : ☒ RUNKAS
☒ KUNTALAINEN
☒ VÄHÄINEN
8. LAJIT : ☒ KANNU
☒ HÄNTY
☒ KUUSI
☒ TERVALEPPÄ
☒ MUU
9. TONTIN PINTA: — % KALLIO
— % HUMUS
— % VESIJÄTTÖÄ
10. RANTA : ☒ HYVÄ
☒ KOHTALAINEN
☒ HUONO
11. LAITURI : ☒ EI
☒ ON ; VENER. KPL

6. ATA: ☐ POU ☐ FENSAS ☐

ASUINRAKENNUS: 12. RAK. VUOSI :

13. KUNTO : ☐ HYVÄ ☐ KOHT. ☐ HUONO ☐ PER.K.

14. POHJAN MUOTO :
15. MITAT:
16. YLÄKERTA : ☐ EI
☐ KYLMÄ
☐ ASUINHUONETTA
17. KUISTI : ☐ ON ☐ EI
18. RUNKO : ☐ KIRSI
☐ TOLPPA
19. SÄÄNNÖKÄYNTI : (NUOLI POHJASSA)
20. SOKKELI : ☐ KIVIMARKKO
☐ KULLAKIVI + LAUTA
☐ KELLARI ☐ BETONI
21. JULKISIVUMATERIAALIT :
☐ PUU ☐ VAAKALAUDOITUS
☐ PYSTYLAUDOITUS
- VÄRI : _____
☐ TIILI , VÄRI : _____
☐ LEVY , VÄRI : _____
22. JÄSENNÖINTI :
☐ PYSTYLISTA _____
☐ VAAKALISTA _____
☐ _____
23. IKKUNAT ☐ ☐ ☐
☐ ☐ ☐
24. OVI ☐ VAAKAP. ☐ PEILI ☐ LEVY

25. KATTO MUOTO ☐ HARJA ☐
☐ TASA
26. KATOKALTEVUUS ☐ 1:1,25 ☐ 1:1,5 ☐ 1:75
☐ 1:2 ☐ 1:3 ☐
27. KATE ☐ PAHVI VÄRI : _____
☐ PELTI
☐ MUU
28. RÄYSTÄSULKONEMÄ _____ CM
29. RÄYSTÄSLISTA _____ CM
30. LAAJENTAMISMÄHDOLLISUUDET / PERUSKURJ.
☐ KIVÄ ☐ KONTALAINEN ☐ HUONO
31. UUDISRAKENTAMISMÄHDOLLISUUDET
☐ KIVÄ ☐ KONTALAINEN ☐ HUONO
32. SOPEUTUMINEN YMPÄRISTÖÖN
☐ KIVÄ ☐ KONTALAINEN ☐ HUONO
33. MUUTA :

TALOUSRAKENNUKSET :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1. <u>Abt.</u> 2. <u>Kaplan.</u> 3. <u>Stuhl.</u> 4. <u>Stuhl.</u> 5. <u>Stuhl.</u> 6. <u>Stuhl.</u> 7. <u>Stuhl.</u> 8. <u>Stuhl.</u> 9. <u>Stuhl.</u> 10. <u>Stuhl.</u> 11. <u>Stuhl.</u> 12. <u>Stuhl.</u> 13. <u>Stuhl.</u> 14. <u>Stuhl.</u> 15. <u>Stuhl.</u> 16. <u>Stuhl.</u> 17. <u>Stuhl.</u> 18. <u>Stuhl.</u> 19. <u>Stuhl.</u> 20. <u>Stuhl.</u> 21. <u>Stuhl.</u> 22. <u>Stuhl.</u> 23. <u>Stuhl.</u> 24. <u>Stuhl.</u> 25. <u>Stuhl.</u> 26. <u>Stuhl.</u> 27. <u>Stuhl.</u> 28. <u>Stuhl.</u> 29. <u>Stuhl.</u> 30. <u>Stuhl.</u> 31. <u>Stuhl.</u> 32. <u>Stuhl.</u> 33. <u>Stuhl.</u> 34. <u>Stuhl.</u> 35. <u>Stuhl.</u> 36. <u>Stuhl.</u> 37. <u>Stuhl.</u> 38. <u>Stuhl.</u> 39. <u>Stuhl.</u> 40. <u>Stuhl.</u> 41. <u>Stuhl.</u> 42. <u>Stuhl.</u> 43. <u>Stuhl.</u> 44. <u>Stuhl.</u> 45. <u>Stuhl.</u> 46. <u>Stuhl.</u> 47. <u>Stuhl.</u> 48. <u>Stuhl.</u> 49. <u>Stuhl.</u> 50. <u>Stuhl.</u> 51. <u>Stuhl.</u> 52. <u>Stuhl.</u> 53. <u>Stuhl.</u> 54. <u>Stuhl.</u> 55. <u>Stuhl.</u> 56. <u>Stuhl.</u> 57. <u>Stuhl.</u> 58. <u>Stuhl.</u> 59. <u>Stuhl.</u> 60. <u>Stuhl.</u> 61. <u>Stuhl.</u> 62. <u>Stuhl.</u> 63. <u>Stuhl.</u> 64. <u>Stuhl.</u> 65. <u>Stuhl.</u> 66. <u>Stuhl.</u> 67. <u>Stuhl.</u> 68. <u>Stuhl.</u> 69. <u>Stuhl.</u> 70. <u>Stuhl.</u> 71. <u>Stuhl.</u> 72. <u>Stuhl.</u> 73. <u>Stuhl.</u> 74. <u>Stuhl.</u> 75. <u>Stuhl.</u> 76. <u>Stuhl.</u> 77. <u>Stuhl.</u> 78. <u>Stuhl.</u> 79. <u>Stuhl.</u> 80. <u>Stuhl.</u> 81. <u>Stuhl.</u> 82. <u>Stuhl.</u> 83. <u>Stuhl.</u> 84. <u>Stuhl.</u> 85. <u>Stuhl.</u> 86. <u>Stuhl.</u> 87. <u>Stuhl.</u> 88. <u>Stuhl.</u> 89. <u>Stuhl.</u> 90. <u>Stuhl.</u> 91. <u>Stuhl.</u> 92. <u>Stuhl.</u> 93. <u>Stuhl.</u> 94. <u>Stuhl.</u> 95. <u>Stuhl.</u> 96. <u>Stuhl.</u> 97. <u>Stuhl.</u> 98. <u>Stuhl.</u> 99. <u>Stuhl.</u> 100. <u>Stuhl.</u>																																																																																																			

41. MUUTA : KELLARI
KÄYMÄLÄ

34. Vini:

40. Ikkuut:

HYVÄT MUNSAAREN SIKOSAAREN JA KOIVUNIEMEN ASUKKAAT

Kotkan kaupunki tekee asemakaavaa Munsaaren Sikosaaren ja Koivuniemen alueella. Asemakaavan perusselvitysten vuoksi alueella tehdään rakennusten inventointi kevään 2011 aikana. Kenttätöitä suoritetaan inventoinnin tekijä valokuvaa ja tekee tarvittavia muistiinpanoja rakennuksista ja joutuu käymään myös piha-alueilla. Mikäli inventoinnin ajankohdasta on erikseen sovittava tai haluatte antaa haastattelutietoja tai esitellä sisätiloja tai vaikkapa vanhoja valokuvia, pyydämme ottamaan yhteyttä Aleksandra Koban puh.0407613588. Tiedusteluihin vastaa myös kaavasuunnittelija Elina Masalin puh. (05) 234 4327 tai 040 773 7752 tai elina.masalin@kotka.fi.

Inventointityön tietopohjaksi pyydämme täyttämään seuraavan vapaaehtoisesti täytettävän kaavakkeen. Täytetyn lomakkeen voi palauttaa Munsaaren kioskiin (Munsaarentie 1) 17.4.2011 mennessä.

Kiinteistön nimi ja/tai osoite:

Rakennusten suunnittelija:

Rakennuttaja/rakentaja (alkuperäinen rakennus, laajennus):

Asuinrakennukset

Rakennusvuosi _____

Rungon rakenne: hirsi __nutikka__ rankorakenne __tiili__ betoni __muu(mikä)_____

Perustukset: luonnonkivi __nurkkakivet__ betoni __betonipilarit__ Kevytsoraharkko __muu_____

Asuinrakennusten laajennukset

Rakennusvuosi _____

Rungon rakenne: hirsi __rankorakenne__ tiili__ betoni __muu_____

Perustukset: luonnonkivi __nurkkakivet__ betoni __betonipilarit__ kevytsoraharkko __muu_____

Asuinrakennuksen muutokset:

Ikkunoiden uusimiset _____

Ulko-ovien uusimiset _____

Ulkoseinien materiaalien muutokset _____

Ulkoseinien värimuutokset _____

Kattorakenteidenmuutokset: _____

Katemateriaalien muutokset: _____

Lämpöeristäminen _____

Muita toimenpiteitä: _____

Kiinteistön alueella olevat muut rakennukset (rakentamis- laajennus- ja muutosajankohdat ja käyttö-tarkoitusten muutokset).

Saunat _____

Aitat _____

Varastot _____

Venevajat _____

Liiterit _____

Ulkohuoneet _____

Huvimajat _____

Karjarakennukset _____

Laiturit _____

Muut _____

Piha ja puutarha:

Kasvimaa _____

Puusto ja pensaat _____

Aidat _____

Pihan muut rakenteet _____

Rakennushistoriaa (rakentamiseen, henkilöihin, tapahtumiin liittyvää tietoa)

Tietojen antaja: _____

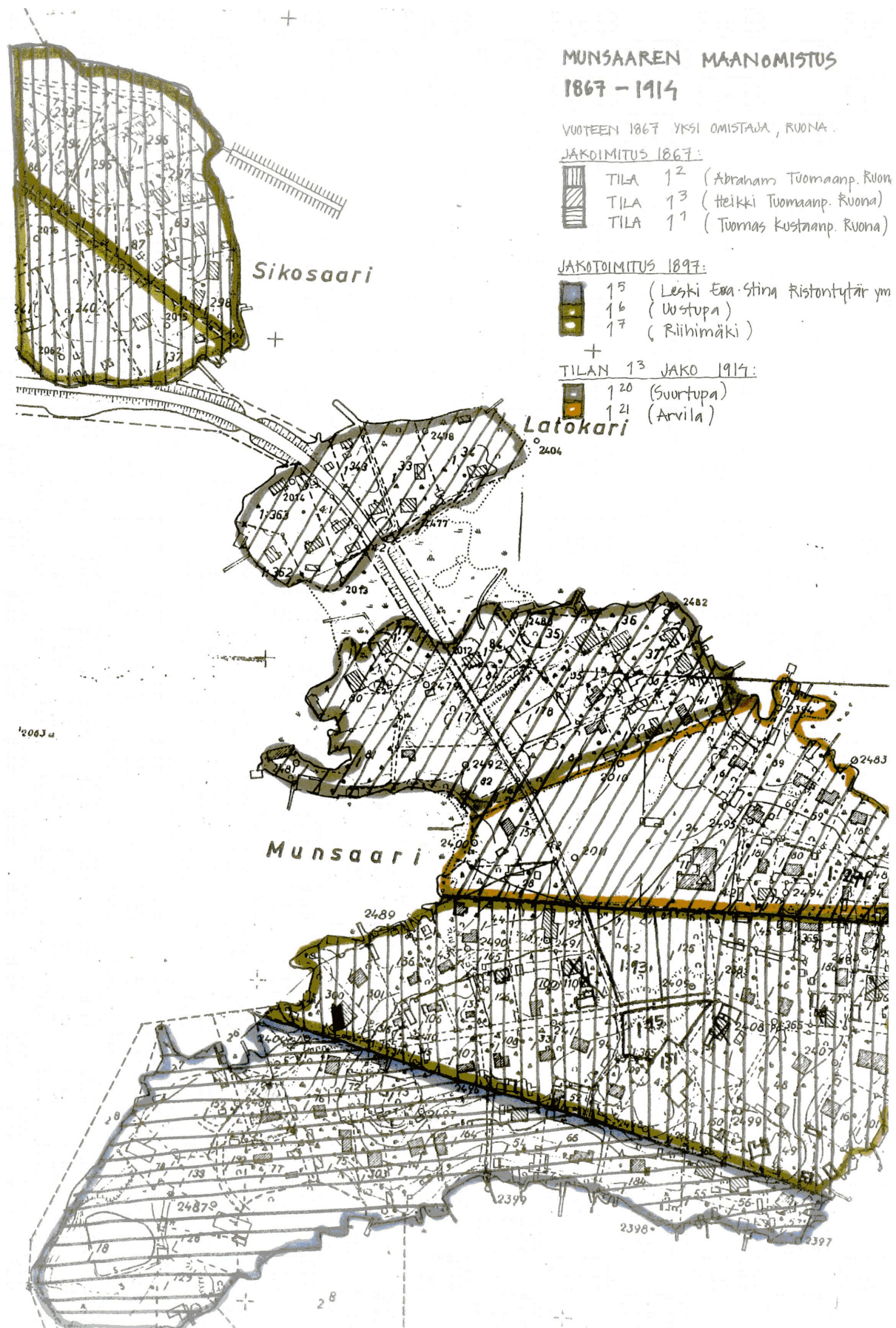

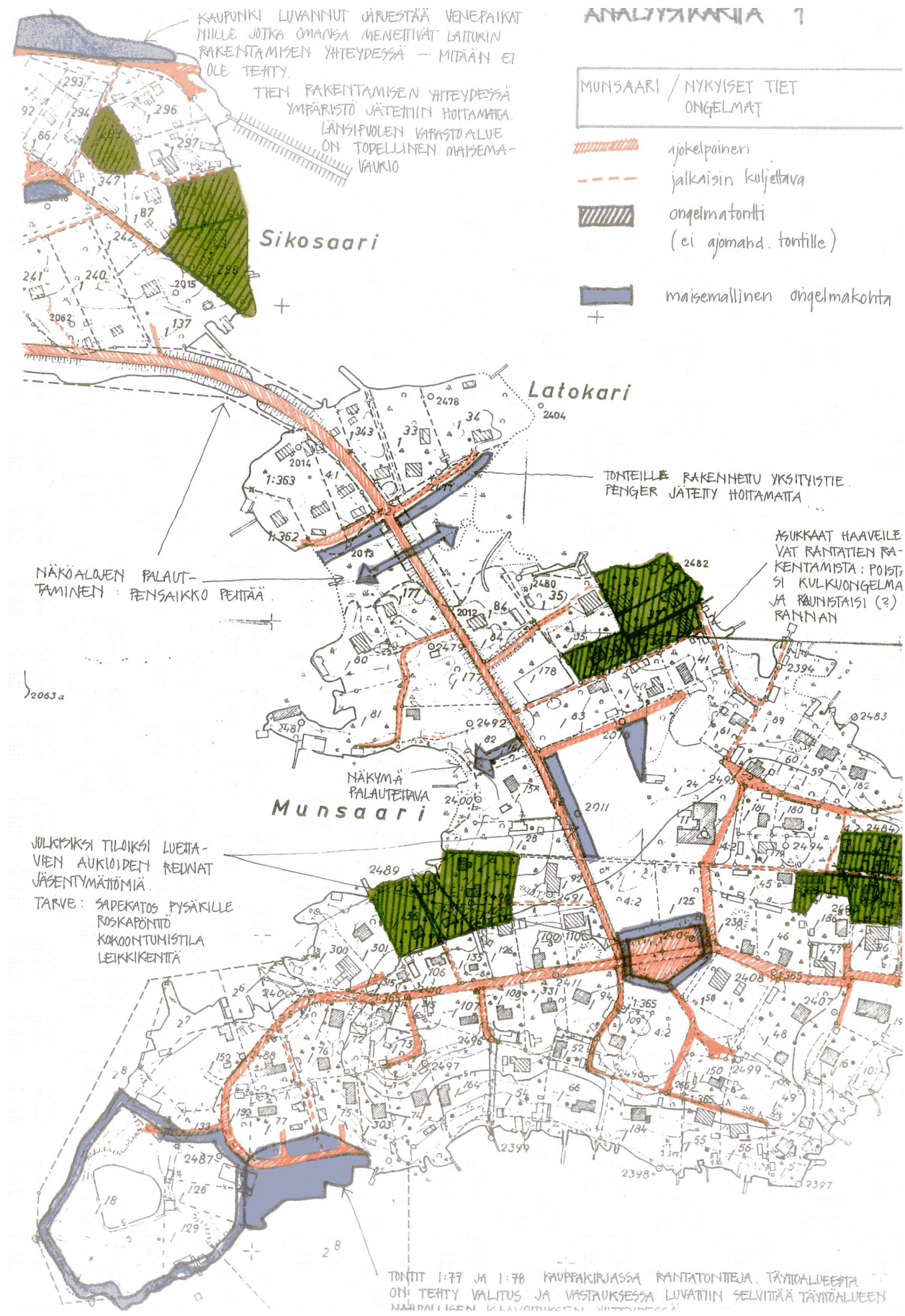

V. 1920

[illegible]

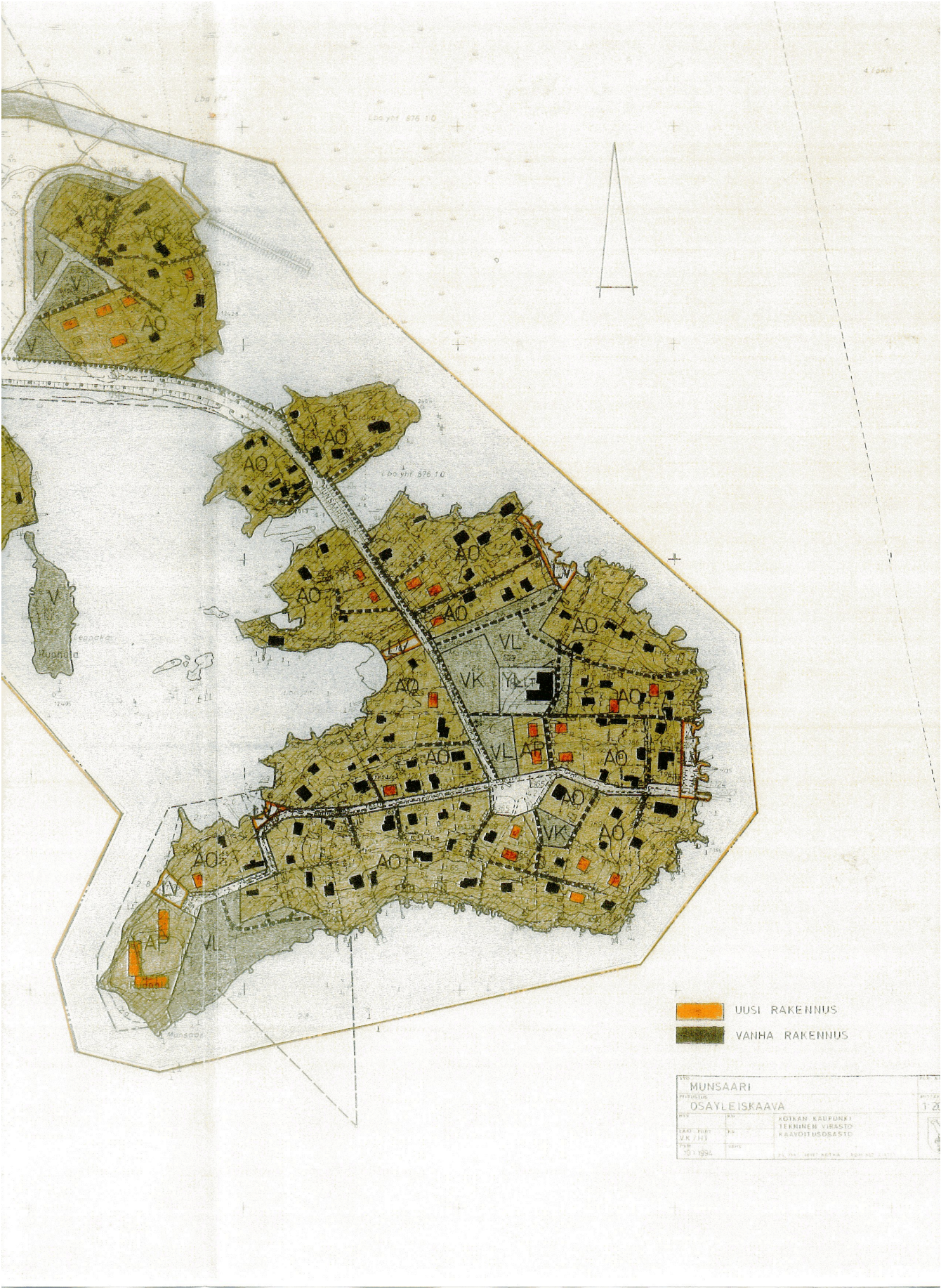

MUNSAARI - SIKOSAARI OSAYLEISKAAVA 1:2000

MERKINNÄT JA SUOSITUKSET:

AO

ERILLISPIENTALOJEN KORTTELIALUE.
Ohjeellinen tonttitehokkuusluku $e=0.25$ ja rakennustyyppi yhden ja kahden perheentalo.

AP

ASUINPIENTALOJEN KORTTELIALUE.
Ohjeellinen tonttitehokkuusluku $e=0,30$ ja rakennustyyppi rivi- ja paritalo.

AO- ja AP-alueella:

- sallitaan peruskorjaus- ja uudisrakentaminen edellyttäen, että jäte- ja vesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti ilman keskitettyä jäte- ja vesihuoltoa.

- uudisrakentamisen ja olemassa oleviin rakennuksiin tehtävien muutosten sopeutumiseen nykyiseen rakennukseen ja ympäristöön on kiinnitettävä huomiota.

YL LT

JULKISTEN LÄHIPALVELUJEN KORTTELIALUE.
Korttelialueen kerrosalasta enintään puolet saa käyttää liike- ja toimistotiloiksi.

V

VIRKISTYSALUE.

VL

LÄHIVIRKISTYSALUE.

VK

LEIKKIKENTTÄ.

LV

VENEVALKAMA-ALUE.

----- OSAYLEISKAAVAN RAJA.

----- ALUEEN RAJA.

===== JOUKKOLIIKENTEELLE VARATTU KATU.

===== KOKOOJATIE.

***** RASITETIE

Tonteille johtava ajokelpoinen yhteys jota varten on perustettava ko. tontteja koskeva rasite.

***** KEVYEN LIIKENTEEEN RAITTI.

---○--- JOHTOA VARTEN VARATTU ALUEEN OSA.

//// ALUEEN OSA, JOLLE UUDISRAKENNETTAESSA ALIN LATTIATASO ON
SIJOITETTAVA VÄHINTÄÄN +3.00m KORKEUTEEN.

Kotka 19.01.1994

Matti Tommola
Kaavoituspäälikkö

Veijo Kuusisto
Apulaisasemakaava-arkkitehti

